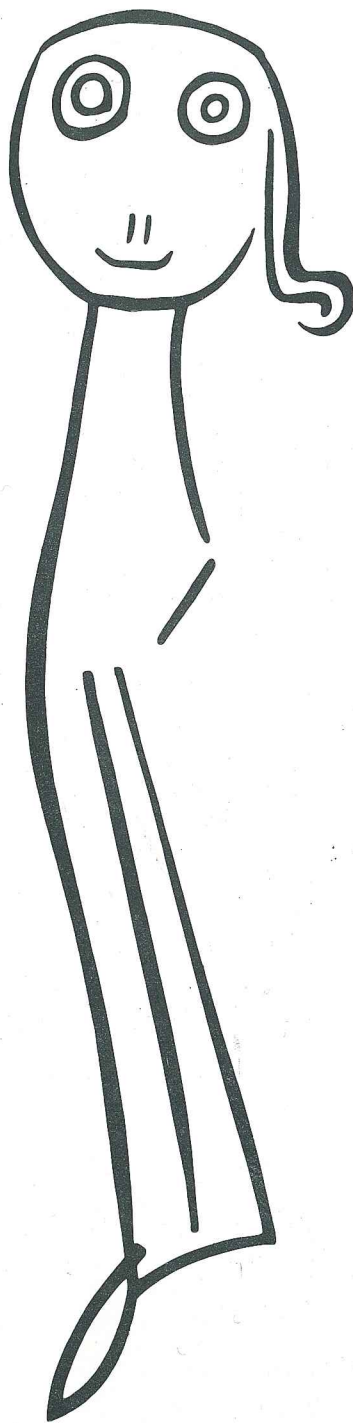

nomina rerum mediœvalium

norm

nafnaskrá um
norræna
miðaldahluti

norm

nomenklatur på
genstande fra
nordisk
middelalder

norm

nomenklatur på
gjenstander fra
nordisk
middelalder

norm

nomenklatur på
föremål från
nordisk
medeltid

norm

kuvitettu
nimikkeistö
esinekuvauksia
varten

Nomina Rerum Mediævalium **norm** är sammanställd av Nomenklaturprojekt för Föremålsregistrering i Norden och bekostas genom anslag från Nordisk Kulturfond.

Projektledare: Anna Järpe

Projektråd: Björn Ambrosiani Sverige
Mogens Bencard Danmark
Martin Blindheim Norge
Carl Jacob Gardberg Finland
Þór Magnússon Ísland

Redaktion: Gísli Gestsson Ísland
Anna Järpe Sverige
Rikke Agnete Olsen Danmark
Pekka Sarvas Finland
Erik Schia Norge

Teckningar och layout omslag: Christina Borstam

Sats/montage bildsidor: Alvheim og Eide, Akademisk Forlag

Tryck: Göteborgs stads servicekontor
Grafiska avdelningen 1983

Adress: norm
Nomenklaturprojekt för
Föremålsregistrering i Norden
Statens Historiska Museum
Box 5405
S-114 84 STOCKHOLM

Förebilden till projektets symbol, omslagsbilden, är hämtad från en ristning i Hopperstads stavkyrka i Sogn, Norge.

© Nordisk Ministerråd/Arbetsgruppen
Snaregade 10
DK-1205 KØBENHAVN K

Frumkvæðið að samræmingu nafngifta í miðaldafræðum átti hópur norrænna fornleifafræðinga, sagnfræðinga og listfræðinga árið 1974, þar sem auknar rannsóknir miðalda-fornleifa í einstökum löndum knúðu á um samræmingu fræðiheita. Stefnt var að myndskreyttri fræðiorðabók á fimm tungumálum. Árið 1983 fóru loks fyrstu blöðin í prentun. Þessi langi aðdragandi stafar að nokkru af því að starfið var allt unnið í hjáverkum, bæði af mörgum vísindamönnum um öll Norðurlönd, sem lagt hafa til sérþekkingu svo og ritstjórninni sem hefur samræmt efnið. Auk þess þurfti að leysa ýmis vafaatriði um framkvæmd og meginreglur.

Mætti verk þetta verða að gagni í rannsóknarstarfinu í söfnum sem utan þeirra. Öllum sem veitt hafa aðstoð er þakkað þótt engin nöfn verði nefnd.

Ritstjórnin

Initivet til Nomenklaturprojekt for Nordisk Middelalder blev taget i 1974 af en gruppe nordiske arkæologer, historikere og kunsthistorikere, fordi fremvæksten af middelalderarkæologien i de enkelte lande øgede behovet for en ensartet terminologi. Resultatet skulle blive en femsproget, illustreret, terminologisk ordbog, og i 1983 gik omsider de første blade i trykken.

Den lange tilblivelsestid skyldes for det første, at alt arbejdet er gjort i fritiden, både af redaktionen, som har koordineret materialet, og de mange forskere over hele Norden, der har bidraget med specialviden. Det takkes alle for, uden navns nævnelse. For det andet rejste der sig i løbet af arbejdet en række praktiske og principielle spørgsmål, der må ses som udtryk for nødvendigheden af et arbejde som dette. Måtte det blive til nytte både i felt og på museum.

Redaktionen

Initiativet til Nomenklaturprosjektet for nordisk middelalder ble tatt i 1974 av en gruppe nordiske arkeologer, historikere og kunsthistorikere. Den stadig økende middelalderarkeologiske aktivitet i de nordiske land gjorde behovet for en mer enhetlig terminologi påtrengende.

Resultatet skulle bli en femspråklig, illustrert, terminologisk ordbok. I 1983 gikk de første blad i trykken. Den lange tilkomstid skyldes dels at arbeidet er gjort i fritiden av mange forskere over hele Norden, og dels at redaksjonen, som har koordinert materialet og utført en del av selve arbeidet, også har måttet løse mange praktiske og prinsipielle problemer underveis. Dette har understreket nødvendigheten av ordboken.

Måtte den bli til nytte både i felt og i museum.

Vi takker Nordens samlede middelalderarkeologiske ekspertise for den uegennyttige hjelp den har ydet. Vi takker også de språkkonsulter som har trått støttende til. Ingen nevnt og ingen glemt.

Redaksjonen

Initiativet till ett nomenklaturprojekt för nordisk medeltid togs 1974 av en grupp nordiska arkeologer, historiker och konsthistoriker. Ökningen av den medeltidsarkeologiska aktiviteten i de olika länderna framkallade behovet av en enhetlig terminologi.

Resultatet skulle bli en femspråkig, illustrerad, terminologisk ordbok och 1983 gick de första bladen i tryck. Den långa tillkomsttiden kan dels skyllas på att arbetet är gjort på fritid, både av de många forskare i hela Norden, som bidragit med specialkunskaper, och av redaktionen, som har koordinerat materialet, dels på praktiska och principiella frågor vilka kan ses som ett uttryck för nödvändigheten av ett arbete som detta. Må det bli till nytta för arbetet både i fält och på museum. Nordens samlade medeltidsarkeologiska expertis har varit till ovärderlig hjälp vid framtagande av underlagsmaterial och översyn av resultatet. Vi tackar alla, ingen nämnd och ingen glömd.

Redaktionen

Joukko pohjoismaisia arkeologeja sekä historian ja taidehistorian tutkijoita teki vuonna 1974 aloitteen yhteispohjoismaisen keskiajan esinenimikkeistön aikaansaamiseksi. Eri maissa tapahtunut keskiajan arkeologisen tutkimuksen voimakas kasvu oli tehnyt yhteisen terminologian tarpeelliseksi.

Työn tuloksena on viisikielinen kuvitettu nimikkeistö, jonka ensimmäiset lehdet menevät painoon 1983. Pitkä valmistusaika johtuu osaltaan siitä, että työ on tehty vapaa-aikana. Tämä koskee sekä niitä monia tutkijoita kaikkialla Pohjolassa, jotka ovat avustaneet työtä erikoistiedoillaan, että myös toimitusta, joka on koordinoanut aineiston. Myös monien periaatteellisten ja käytännön kysymysten ratkaiseminen on vaatinut aikansa, samalla kun pulmat ovat osoittaneet tämänlaatuisen työn tarpeellisuuden. Toivottavasti tulos on hyödyksi niin kenttä- kuin museotyössäkin.

Pohjolan keskiajan arkeologian asiantuntijat ovat olleet korvaamattomana apuna perusaineiston keräämisessä ja työn tarkastamisessa. Ketään erikseen mainitsematta ja ketään unohtamatta kiitämme heitä kaikkia.

Toimitus

Leiðbeiningar

Orðabókin er afhent í lausum blöðum, sem hver notandi getur raðað að vild. Val orðaforðans er miðað við algenga venju um skráningu miðaldaforaleifa og gerir ekki kröfu til að vera tæmandi. Þegar samheiti eru tekin með er ástæðan sú að ógerlegt reyndist að gera upp á milli orða. Verkið er miðað við þá sem eiga að skrá forngripi, en ekki málvísindamenn. Myndirnar sýna ekki tiltekna hluti heldur ber að líta á þær sem hugsaðar frummyndir hluta af ýmsum gerðum. Við notkun þeirra verður að beita ímyndunaraflinu þar sem hlutir, er gegna sama hlutverki, geta verið margbreytilegir að ytra útliti. Um mismunandi gerðir sama hlutar er vísað til fræðiritanna þar að lútandi. Heimildatilvísanir gera ekki kröfu til að vera tæmandi en eru hugsaðar sem vísbending til frekari könnunar.

Merki

- / = samheiti
- () = viðbætur
- , = hliðstæðar orðmyndir
- ¤ = nýnorska

Brugsanvísning.

Ordbogen leveres som løsblade, der kan opstilles, som hver enkelt forbruger ønsker. Valget af termer er foretaget ud fra, hvad der er almindeligt brugt ved registrering af middelalderligt genstandsmateriale, og gør ikke krav på at være sprogligt komplet. I de tilfælde, hvor synonymmer er medtaget, har det været umuligt at vælge mellem udtrykkene. Arbejdet er beregnet som hjælp til registrering af genstandsmateriale og henvender sig ikke til filologer.

Illustrationerne skal ses som abstraktioner af forskellige genstande, og billederne må benyttes med en smule fantasi, da der ofte findes mange og forskelligt udseende varianter af samme genstand. M.h.t. typologiske opstillinger henvises til den eksisterende litteratur.

Litteraturangivelserne gør ikke krav på at være komplette, men er blot ment som et hjælpemiddel til videre studier.

Tegnforklaring

- / = synonymmer
- () = tillæg
- , = sproglige sideformer
- ¤ = nynorsk

Bruksanvísning.

Ordboken leveres i lösbladsystem for å kunne sorteres etter de enkelte behov. Valget av termer ble gjort ut fra gjengs praksis ved registrering av middelalderarkeologisk materiale. Det gjøres ikke krav på at ordboken er språklig komplett. Når synonymmer er tatt med, skyldes det at det var vanskelig å velge.

Illustrasjonene skal sees som abstraksjoner av de forskjellige gjenstandstyper. Bildene må derfor brukes med fantasi fordi det finnes mange litt forskjellige former av gjenstander som har samme funksjon. For typologiske oppstillinger henvises det til litteraturen. Den oppgitte litteratur gjør ikke krav på å være komplett. Den er et hjelpemiddel i det videre arbeidet.

Tegnforklaring

- / = synonyme ord
- () = tillegg
- , = språklige sideformer
- ¤ = nynorsk

Bruksanvisning

Ordboken levereras i lösbladsystem för att kunna sorteras efter enskilda behov. Valet av termer har gjorts ur gängse praxis vad gäller registrering av medeltids- arkeologiskt material. Det gör inga anspråk på att vara språkligt komplett. I de fall synonymer finns medtagna beror det på att det ansetts omöjligt att välja. Arbetet vänder sig till personer som skall registrera arkeologiskt föremålsmaterial och inte till språkforskare.

Illustrationerna visar ej enskilda föremål utan skall ses som abstraktioner av olika föremålstyper. Bilderna måste brukas med fantasi eftersom det finns många utseendemässigt olika former av föremål med samma funktion. För typologiska uppställningar hänvisas till befintlig litteratur.

Litteraturuppgifterna gör ej anspråk på att vara kompletta utan endast ett hjälpmedel för vidare sökning.

Teckenförklaring

- / = synonyma ord
- () = tillägg
- , = språkliga sidoförmer
- ¤ = nynorsk

Käyttäjälle

Nimikkeistö toimitetaan irtolehtinä, jotka jokainen voi järjestää omien tarpeidensa mukaan.

Termit on mahdollisuuksien mukaan valittu keskiajan arkeologisen materiaalin luetteloinnissa jo vakiintuneen käytännön pohjalta. Sanasto ei pyri olemaan kielellisesti täydellinen. Mikäli synonyymejä on otettu mukaan, johtuu se siitä, että valinta useamman käytetyn termin välillä on ollut mahdoton. Nimikkeistö on tarkoitettu henkilöille, joiden tehtävänä on arkeologisen esineaineiston luettelointi - ei kielen- tutkijoille.

Kuvat eivät esitä tiettyjä esineitä, vaan ne on käsitettävä yleistyksiksi. Kuvia onkin käytettävä mielikuvitus apuna, sillä saman funktion omaavassa esineryhmässä saattaa olla useitakin ulkonäöltään toisistaan poikkeavia muotoja. Typologisten luokitusten osalta viitataan alan erikoiskirjallisuuteen.

Nimikkeistön kirjallisuusviittaukset eivät pyri olemaan täydelliset, vaan niiden tarkoituksena on olla avuksi kirjallisuustietojen edelleen etsimistä varten.

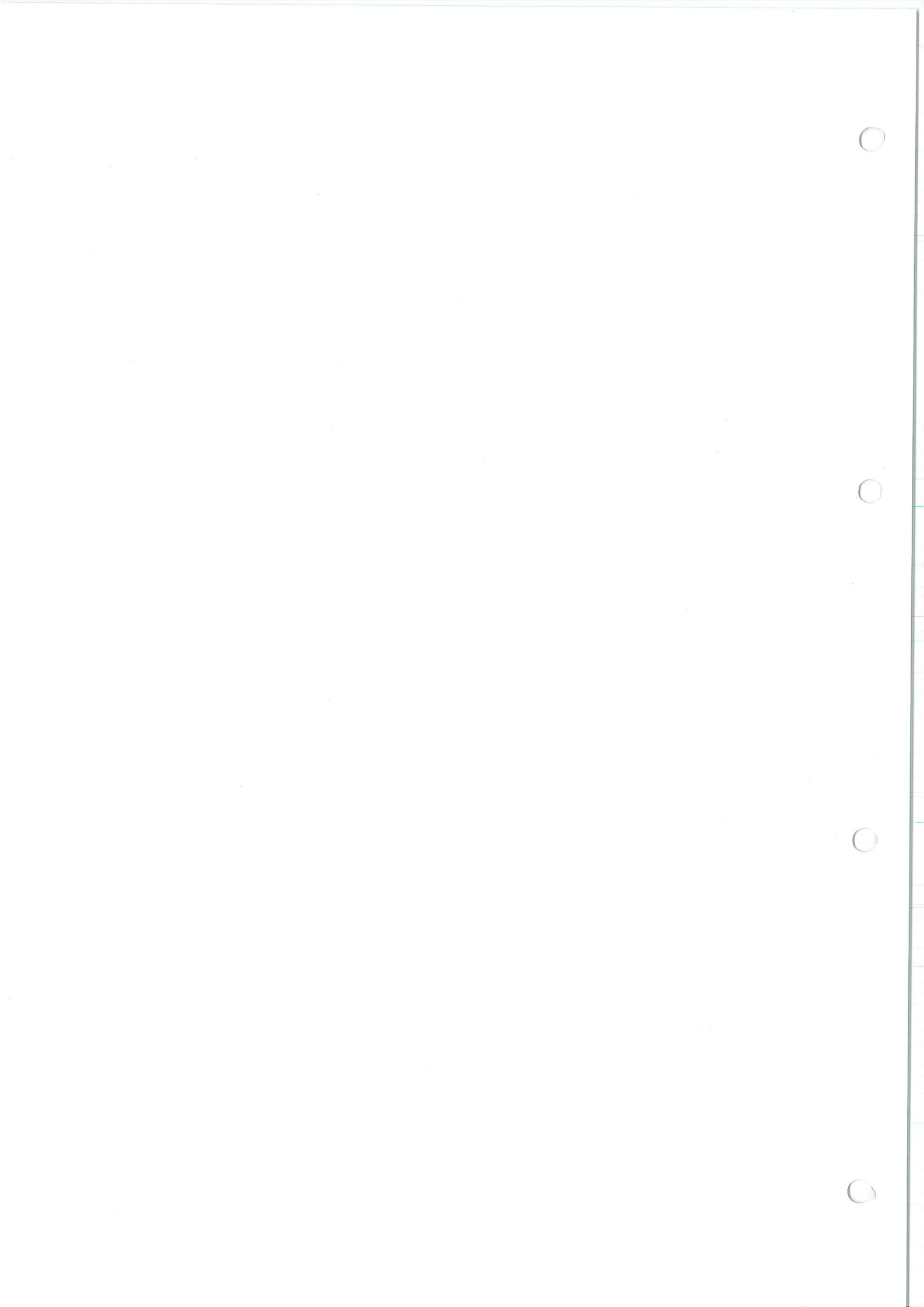
Merkkien selitykset

- / = synonyymejä
- () = lisäys (täsmennys)
- , = kielellisiä sivumuotoja
- ¤ = uusnorja (nynorsk)

LITTERATUR

- ANDERSEN, H.H., CRABB, P.J., MADSEN, H.J. 1971. Århus Søndervold - en byarkæologisk undersøgelse. (Jysk arkæologisk Selskabs skrifter IX). Århus.
- BLOMQUIST, R., MÅRTENSSON, A.W. 1963. Thulegravningen 1961. (Archaeologica Lundensia II). Lund.
- la COUR, V. 1961. Næsholm. København.
- De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen, Oslo. Bind 1. Feltet "Mindets tomt". Oslo 1977.
- De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen, Oslo, Bind 2. Feltene "Oslogate 3 og 7. Øvre Ervik 1979.
- Fra Christianias bygrunn: arkeologiske utgravninger i Revierstredet 5-7. (riksantikvarens skrifter 4). Oslo 1981.
- GRIEG, S. 1933. Middelalderske byfund fra Bergen og Oslo. Oslo.
- Helgeandsholmen. 1000 år i Stockholms ström. (Monografier utgivna av Stockholms kommun. 48). Borås 1982.
- HILDEBRAND, H. 1879-1903. Sveriges medeltid. 1-3. Stockholm.
- KIVIKOSKI, E. 1973. Die Eisenzeit Finnlands. Helsinki.
- Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid. 1956-
- LIEBGOTT, N-K. 1979. Stakhaven. Arkæologiske undersøgelser i senmiddelalderens Dragør. København.
- Medieval catalogue. London 1940.
- MÅRTENSSON, A.W., WAHLÖÖ, C. 1970. Lundafynd. (Archaeologica Lundensia IV). Lund.
- Opgravningen in Amsterdam. 20 jaar stadskernonderzoek. English summaries. Amsterdam 1977.
- RYDBECK, O. 1935. Den medeltida borgen i Skanör. (Skrifter utgivna av Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund XX). Lund
- RYGH, O. 1885. Norske Oldsager. Christiania.
- STRÖMBOM, S. 1924. Forskningar på platsen för det forna Nya Lödöse. (Göteborgs jubileumspublikationer V). Göteborg.
- Uppgrävt förflutet för PK-banken i Lund. (Archaeologica Lundensia VII). Lund 1976.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

METASKÁLAR

SKÅLVÆGT

SKÅLVEKT

BALANSVÅG

VAAKA

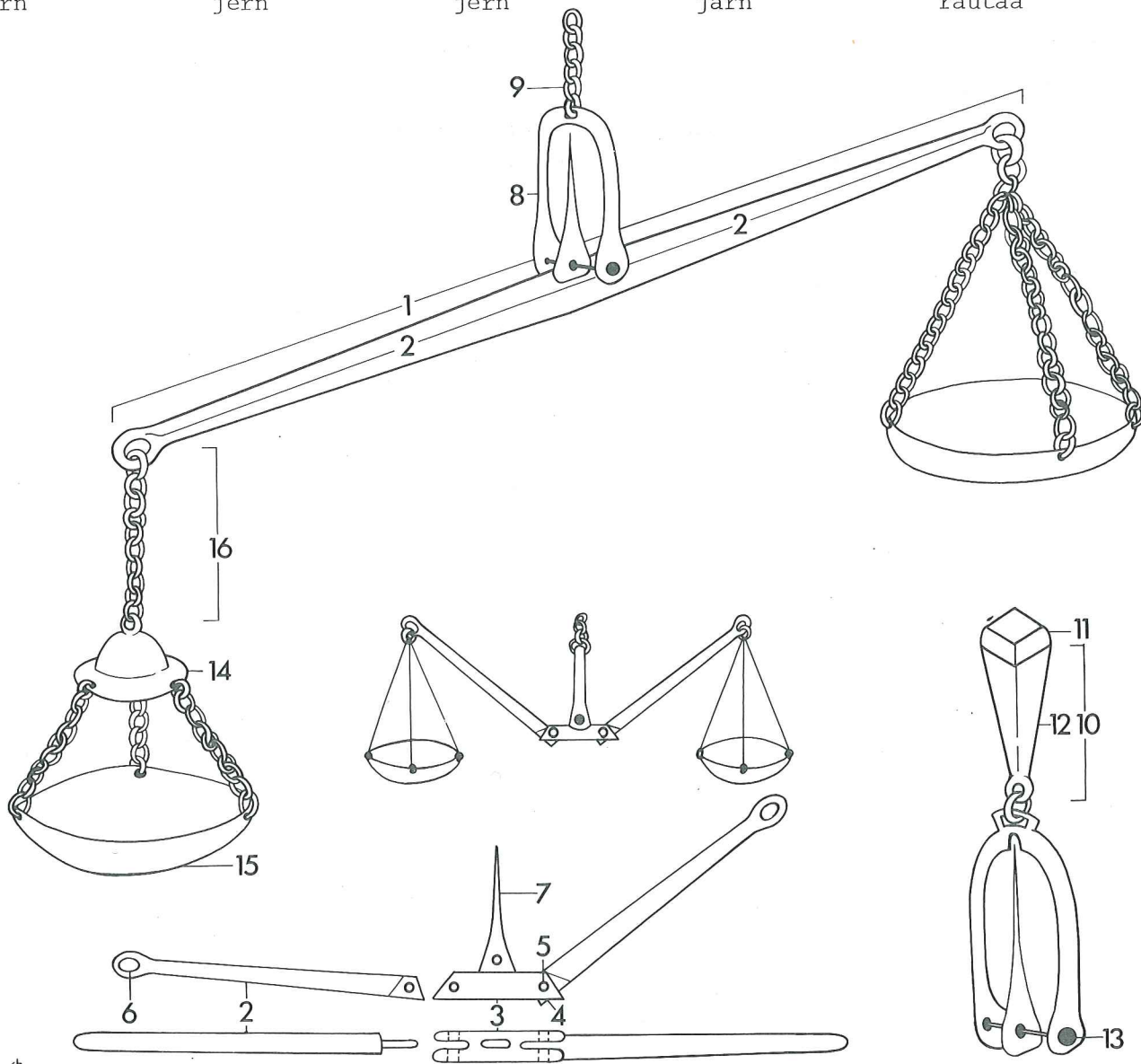
koparblanda
járn

kobberlegering
jern

kopperlegering
jern

kopparlegering
járn

kuparilejeerinkia
rautaa

1.10.1982 © Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

1 vogarstöng	1 vægtstang	1 vektstang	1 vågstång	1 vaa'an selkä
2 armur	2 arm	2 arm	2 arm	2 varsi
3 miðhluti	3 midtstykke	3 midtstykke	3 mittstycke	3 keskikappale
4 liður	4 led	4 ledd	4 led	4 nivel
5 þolinmóður	5 aksel	5 aksel	5 axel	5 akseli
6 auga	6 øje	6 øye, auge ^h	6 öga	6 ripustusreikä
7 tunga	7 viser/tunge	7 tunge/viser	7 tunga/visare	7 vaa'an kieli/ osoitin
8 hengi	8 holder	8 holder, haldar ^h	8 vågaffel	8 haarukka
9 festi	9 kæde	9 lenke	9 länk	9 kannin (ketju)
10 leggur	10 stang	10 stang	10 stång	10 otin
11 húfa	11 knapp	11 knapp	11 knapp	11 nuppi
12 hald	12 greb	12 grep	12 grepp	12 kannin
13 vogarás	13 aksel	13 aksel	13 axel	13 akseli
14 festarhald	14 spreder	14 spreder, spreiar ^h	14 spridare	14 ketjunjakaja
15 vogarskál	15 skál	15 vektiskál	15 vågskál	15 vaakakuppi
16 skálarhengi	16 ophæng	16 skáloppheng	16 skálupphäng	16 (vaakakupin) ripustin

LITTERATUR

JONDELL, E. 1974. Vikingatidens balansvågar i Norge. (C-uppsats i arkeologi särskilt nordeuropeisk. Stencil): Uppsala.

KISCH, B. 1965. Scales and Weights. A historical outline. (Yale studies in the history of science and medicine, I). Forge Village, Mass.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

PARTISAN

PARTISAN

PARTISAN

BARDISAN

PERTUSKA

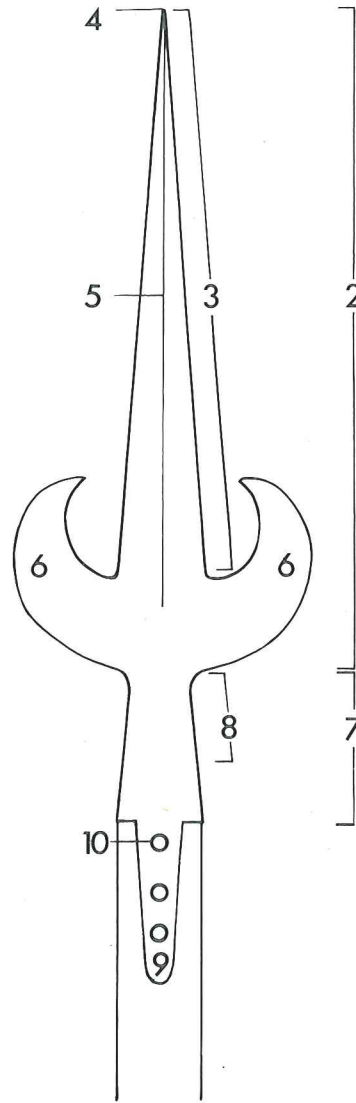
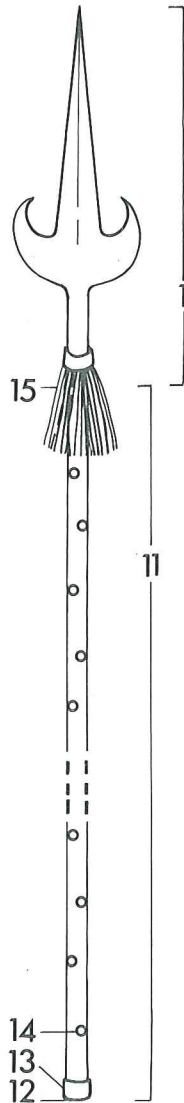
tré
járn
góðmálmur
textíll
skelplata
fílabein o fl

træ
jern
ædelmetal
tekstil
perlemor
elfenben m m

tre
jern
edelmetall
tekstil
perlemor
elfenbein m v

trä
järn
ädelmetall
textil
pärlemor
elfenben m m

puuta
rautaa
jalometallia
kangasta
helmiäistä
norsunluuta tms

Nordisk Ministerråd/Arbeidsgruppen

© 1.10.1982

1 höfuð/geir
2 blað
3 broddur
4 oddur
5 kambur
6 vængur
7 falur
8 háls
9 spöng
10 (geir-)nagli
(naglagat)
11 skaft
12 skaftendi
13 aurfalur/
hólkur
14 haus
15 skúfur

1 hoved
2 blad
3 klinge
4 spids
5 ryg
6 vinger/ører
7 døjle
8 hals
9 skinne
10 nagle (-hul)
11 stage
12 stageende
13 dupsko
14 knopper
15 kvast

1 hode, hovud^H
2 blad
3 klinge
4 odd/spiss
5 rygg
6 vinge
7 fal
8 hals
9 skinne
10 nagle (-hull)
11 stake
12 stakeende
13 doppsko
14 knapper
15 frynser

1 huvud
2 blad
3 klinga
4 spets
5 rygg
6 vingar/öron
7 holk
8 hals
9 skena
10 nit (-hål)
11 stång
12 stångände
13 doppsko
14 knoppar
15 kvast

1 terä
2 lehti
3 pistin
4 kärki/nirkko
5 harja
6 siivet
7 putki
8 kaula
9 kisko
10 niitti
(niitinreikä)
11 varsi/salko
12 (varren) tyvi
13 kenkäin
14 nupit/nastat
15 tupsu/ripsut

LITTERATUR

CEDERLÖF, O. 1951. Historiens plogbillar. Stockholm.

GRIEG, S. 1943. Hugg- og støtvåpen fra middelalderen. (Nordisk Kultur XII B. Vapen).
Stockholm.

LIEBGOTT, N-K. 1976. Middelalderens våben. København.

SEITZ, H. 1965. Blankvaffen. Braunschweig.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

KAMBUR

KAM

KAM

KAM

KAMPA

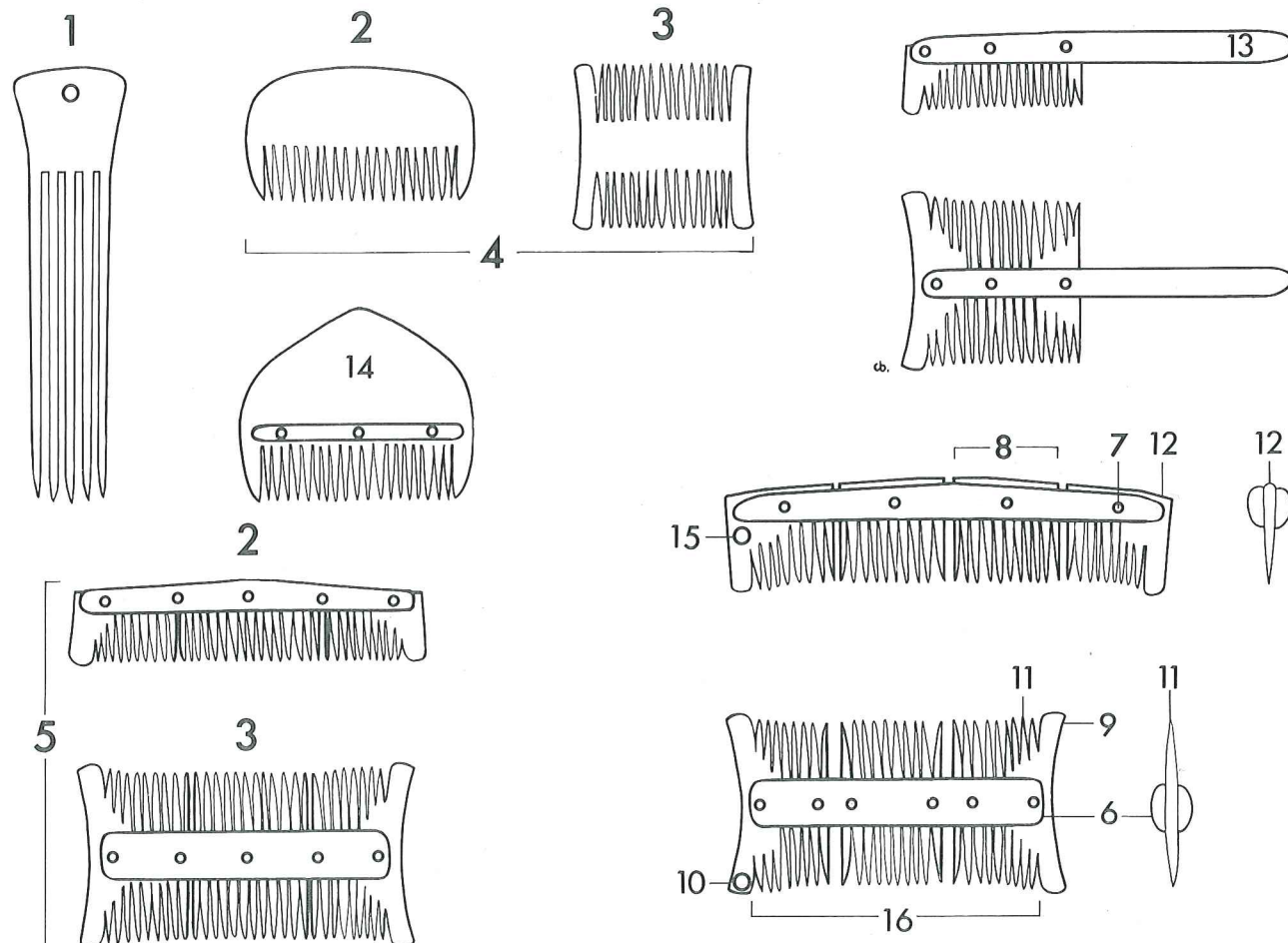
bein
hornbein
horn
tré
járn
koparblanda

ben
tak
horn
træ
jern
kobberlegering

bein
gevir/beinhorn
slirehorn
tre
jern
kopperlegering

ben
horn/benhorn
horn/slidhorn
trä
járn
kopparlegering

luuta
sarvea
sarvea
puuta
rautaa
kuparilejeerinkiä

1 langtenntur kambur	1 langtandskam	1 langtanskam	1 långtandskam	1 pitkäpiikkinen kampa
2 einhliða kambur	2 enkeltkam	2 enkeltkam	2 enkelkam	2 kampa
3 tvíhliða kambur	3 dobbelkam	3 dobbelkam	3 dubbelkam	3 kaksipuolinen kampa
4 ósamsettur kambur	4 helkam/ usammensat	4 helkam/ usammensatt	4 helkam/ osammansatt	4 yksiosainen kampa
5 samsettur kambur	5 delkam/ sammensat	5 delkam/ sammensatt	5 delkam/ sammansatt	5 moniosainen kampa
6 oki	6 skinne	6 skinne	6 skena	6 lista
7 hnoðnagli	7 nitte (-hul)	7 nagle (-hull)	7 nit (-hål)	7 niitti (niitinreikä)
8 millihluti	8 melleplade	8 mellomplate	8 mellanskiva	8 välilevy
9 endahluti	9 endeplade	9 endeplate	9 ändskiva	9 päätelevy
10 tygilgat	10 strophul	10 opphengings-hull	10 upphängnings-hål	10 ripustusreikä
11 tennur	11 tænder	11 tenner	11 tänder	11 piit
12 bak	12 ryg	12 rygg	12 rygg	12 selkä
13 skaft	13 skaft	13 skaft	13 skaft	13 varsi
14 handfang	14 fane	14 handtak	14 grepp	14 kädensija
15 naglagat	15 pløkhul	15 plugg hull	15 plugghål	15 telkinreikä
16 tannaröð	16 tandsæt	16 tannsett	16 tandset	16 piit

LITTERATUR

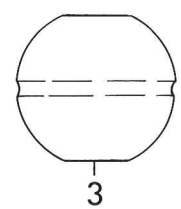
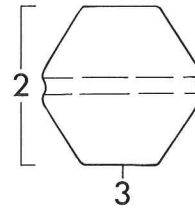
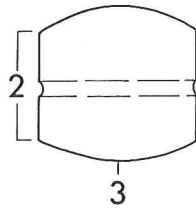
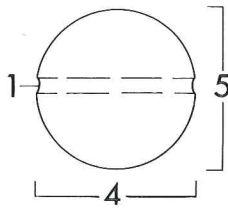
- AMBROSIANI, K. 1981. Viking age combs, comb making and comb makers in the light of finds from Birka and Ribe. (Stockholm studies in archaeology 2.) Stockholm.
- ANDERSEN, Aa. 1968. Mittelalterliche Kämmе aus Ribe. (Archaeologica Lundensia III.) Lund.
- BLOMQUIST, R. 1943. Kammar från Lunds medeltid. (Kulturens årsbok 1942.) Lund
- CHRISTOPHERSEN, A. 1980. Håndverket i forandring: studier i horn- og beinhåndverkets udvikling i Lund ca 1000-1350. (Acta Archaeologica Lundensia. Ser I in 4°) Lund.
- HILCZEROWNA, Z. 1961. Rogownictwo Gdańskie w X-XIV wieky. English summary. The horn working in Gdańsk of the 10th-14th centuries. (Gdańsk wczesnośrednówieczny. Tom VI). Gdańsk.
- THIELTOFT, R. 1972. Benmagerens affaldsskule. (Historisk årbog fra Roskilde amt 1972). Roskilde.
- WIBERG, C. 1977. Horn og benmaterialet fra "Mindets tomt". (De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen, Oslo. Feltet "Mindets tomt". Oslo.

LITTERATUR

SKOVMAND, R. 1942. De danske skattefund fra vikingetiden og den ældste middelalder
intil omkring 1150. (Aarbøger for nordisk oldkyndighed og historie 1942). København.

Íslenska	Dansk	Norsk	Svenska	Suomi
PERLA	PERLE	PERLE	PÄRLA	HELMİ
gler	glas	glass	glas	lasia
bein	ben	bein	ben	luuta
raf	rav	rav	bärnsten	meripihkaa
góðmálmur	ædelmetal	edelmetall	ädelmetall	jalometallia
fílabein	elfenben	elfenbein	elfenben	norsunluuta
rostungstönn	hvalrostand	hvalrosstann	valrosstand	mursunluuta
tré	træ	tre	trä	puuta
steinn	sten	stein	sten	kiveä

© 1.10.1982	1 gat	1 hul	1 hull	1 axel/snoddhål	1 reikä
	2 hlið	2 side	2 side	2 sida	2 kuve/kylki
	3 botn	3 basis	3 basis	3 bas	3 kanta
	4 lengd	4 længde	4 lengde	4 längd	4 halkaisija/ läpimitta
	5 þvermál	5 diameter	5 diameter	5 diameter	5 halkaisija/ läpimitta

LITTERATUR

GRÄSLUND, A-S. 1973. Barn i Birka. (Tor XV 1972-73). Uppsala.

SERNING, I. 1966. Dalarnas järnålder. Stockholm.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

BJALLA

BJÆLDE

BJELLE/BJØLLE

BJÄLLRA

KULKUNEN

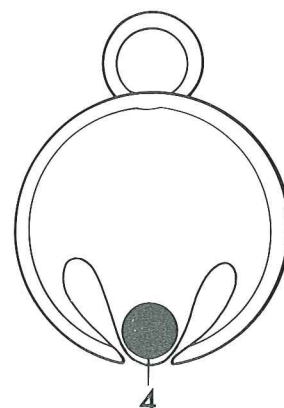
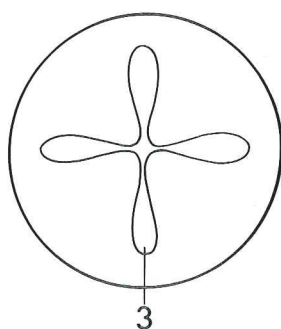
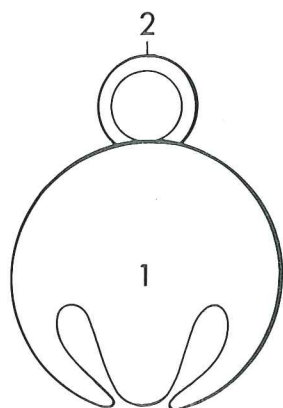
járn
koparblanda
góðmálmur

jern
kobberlegering
ædelmetal

jern
kopperlegering
edelmetall

járn
kopparlegering
ädelmetall

rautaa
kuparilejeerinkiä
jalometallia

φ.

1 bumba
2 lykkja
3 op
4 kúla

1 krop
2 øsken
3 åbning
4 kugle

1 kropp
2 hempe/øre
3 åpning
4 kule

1 mantel
2 ögla
3 öppning
4 kula

1 vaippa
2 silmukka
3 aukko
4 hely

LITTERATUR

BAAGØE, J.H. 1969. Lyspind, tallelys og bondestage. (Arv og Eje 1969). Odense.

MADSEN, H.J. 1968. Karlummerlys. (Skalk 1968:6). Århus.

Íslenska
KYNDILGREIP

Dansk
LYSEHOLDER

Norsk
STIKKERT

Svenska
BLOSSHÅLLARE/
PÄRTSTICKE-
HÅLLARE

Suomi
RAHKO/
PÄREPIHTI

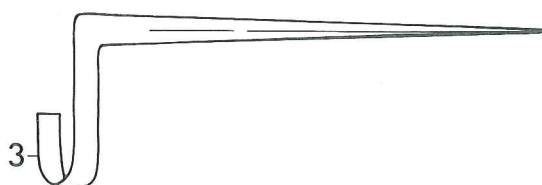
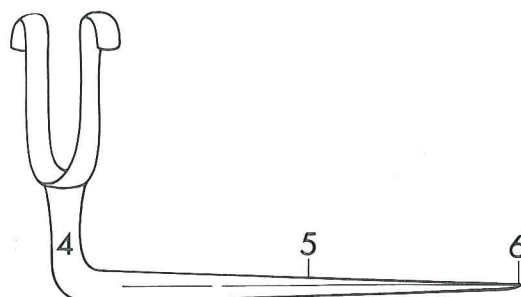
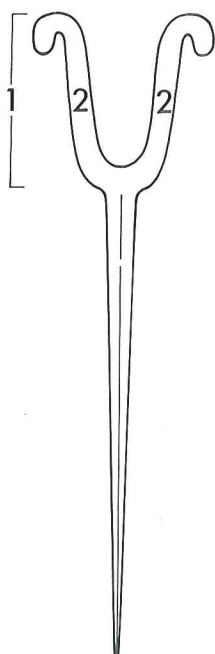
járn

jern

jern

járn

rautaa

© Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

©

1.10.1982

- 1 greip
- 2 grein
- 3 krókur
- 4 háls
- 5 tangi
- 6 oddur

- 1 næb/tveje
- 2 gren
- 3 krog
- 4 hals
- 5 torn
- 6 spids

- 1 klemme/kløft
- 2 grein
- 3 krok
- 4 hals
- 5 pigg
- 6 odd/spiss

- 1 klyka
- 2 gren
- 3 krok
- 4 hals
- 5 pik
- 6 udd

- 1 pidin
- 2 haara
- 3 koukku
- 4 kaula
- 5 varsipiikki
- 6 kärki

LITTERATUR

NYMAN, A. 1964. Bondsaxar. (Fataburen 1964). Stockholm.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

SKÆRI

SAKS

SAKS

SAX

SAKSET

járn
koparblanda
góðmálmur

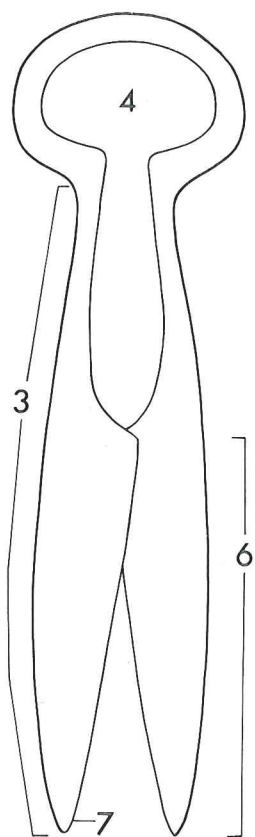
jern
kobberlegering
ædelmetal

jern
kopperlegering
edelmetall

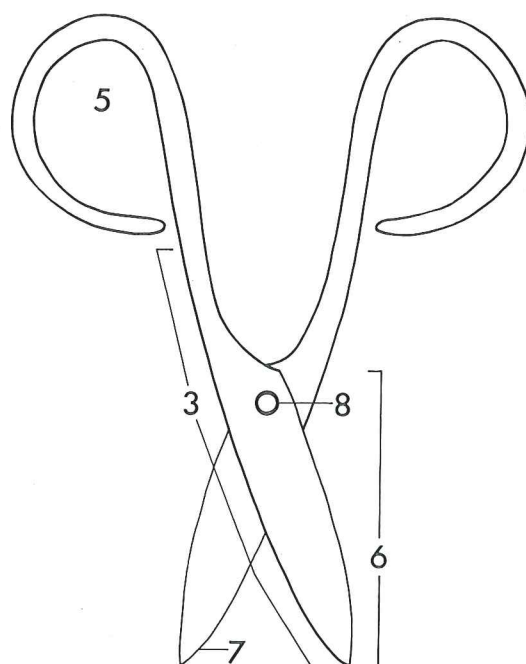
järn
kopparlegering
ädelmetall

rautaa
kuparilejeerinkiä
jalometallia

1

2

φ.

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

©

1.10.1982

1 klippur
2 skæri

1 bøjlesaks
2 saks med kryd-
sende grene

1 bøylesaks
2 kryssaks

1 bygelsax
2 skänkelsax

1 sakset
2 sakset

3 armur
4 fjöður
5 auga

3 gren
4 bøjle
5 øje

3 arm
4 bøyle
5 øye, augeⁿ

3 skänkel
4 bygel
5 greppögla

3 sääri
4 kaari
5 silmä/
sormisilmukka

6 blað
7 egg
8 þolinmóður

6 blad
7 skær/æg
8 nitte (-hul)

6 blad
7 egg
8 nagle (-hull)

6 skär
7 egg
8 nit (-hål)

6 terä
7 kärki
8 niitti
(niittinreikä)

LITTERATUR

MÅRTENSSON, A.W. 1962. Styli och vaxtavlor. Kulturen 1961. Lund

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

STÍLL

STYLOS

STYLUS

STYLOS

STYLOS/PIIRRIN

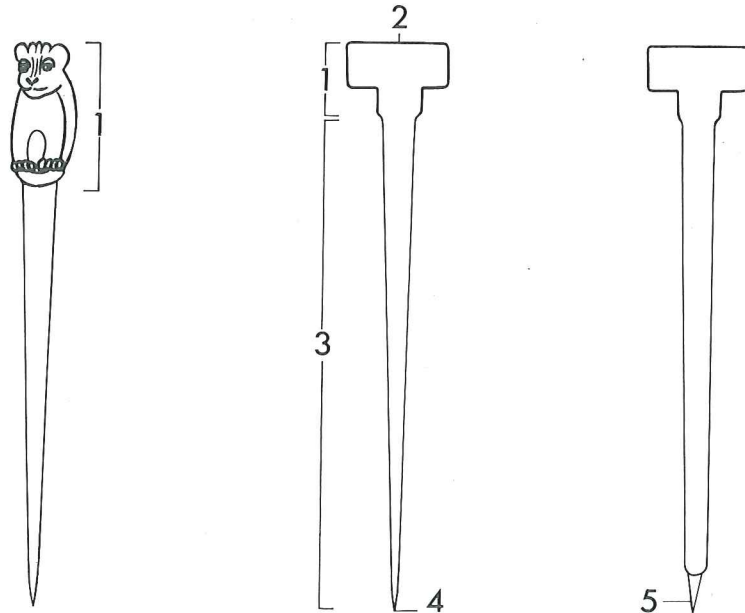
koparblanda
járn
tré
bein

kobberlegering
jern
træ
ben

kopperlegering
jern
tre
bein

kopparlegering
járn
trä
ben

kuparilejeerinkiä
rautaa
puuta
luuta

1.10.1982 1 höfuð/haus
2 vaxfægir
3 leggur
4 oddur
5 broddur

1 hoved
2 voksglatter
3 stilk
4 spids
5 stift

1 hode, hovud
2 voksglatter
3 stilk
4 odd/spiss
5 stift

1 huvud
2 vaxglättare
3 ten
4 spets
5 stift

1 pää
2 (vahan)siloitin
3 puikko
4 kärki
5 piikki

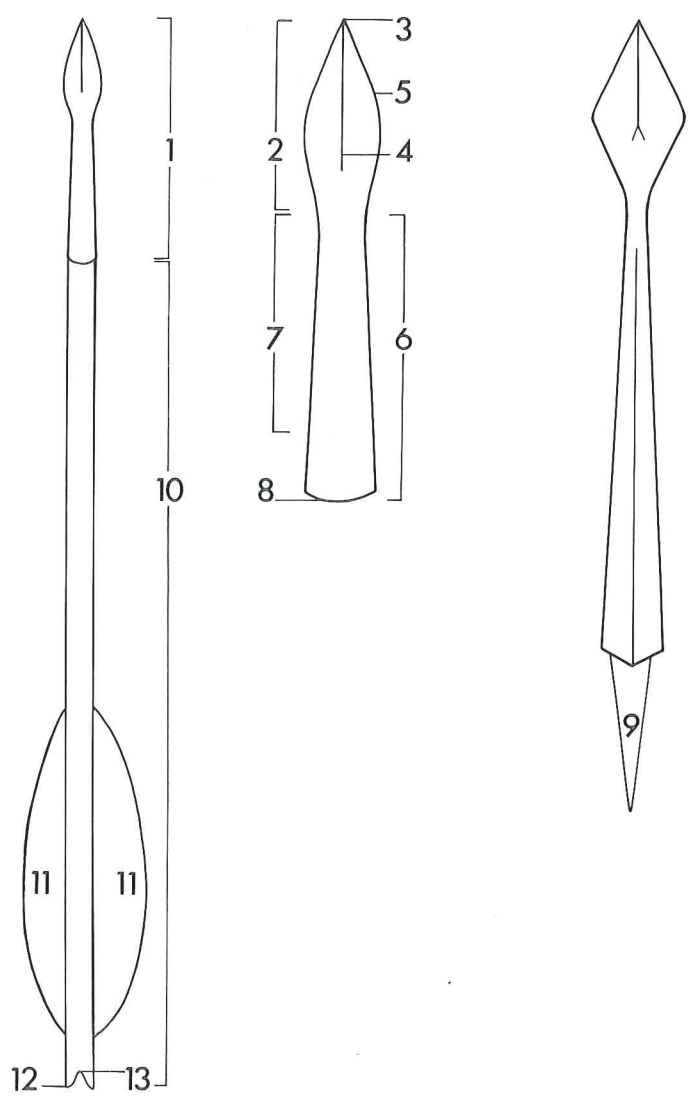
LITTERATUR

ALM, J. 1947. Europeiska armborst. (Vaabenhistoriske Aarbøger Vb.) København.

LENK, T. 1943. Medeltidens skjutvapen I. Båge och armborst. (Nordisk Kultur XII B. Vapen.) Stockholm.

Íslenska	Dansk	Norsk	Svenska	Suomi
KÓLFUR	ARMBRØSTBOLT	ARMBRØSTBOLT, ARMBRØSTPIL	ARMBORSTPIL	JALKAJOUSENNUOLI
járn	jern	jern	járn	rautaa
tré	træ	tre	trä	puuta
bókfell	pergament	pergament	pergament	pergamenttia
bein	ben	bein	ben	luuta
blý	bly	bly	bly	lyijyä
koparblanda	kobberlegering	kopperlegering	kopparlegering	kuparilejeerinkiä

© Nordisk Ministerråd/Arbeidsgruppen
1.10.1982

1 örvaroddur	1 boltespids	1 boltespiss	1 pilspets	1 nuolenkärki
2 fjöður	2 hoved	2 hode, hoved ^H	2 huvud	2 kärki
3 oddur	3 od	3 odd	3 udd	3 kärki/nirkko
4 kambur	4 kant	4 rygg	4 rygg	4 harja
5 egg	5 æg	5 egg	5 egg	5 terä
6 falur	6 dølge	6 fal	6 holk	6 putki
7 háls	7 hals	7 hals	7 hals	7 kaula
8 falop	8 munding	8 munning	8 öppning	8 putkensuu
9 tangi	9 tunge	9 tange	9 tänge	9 ruoto
10 skaft	10 skaft	10 skaft	10 skaft	10 varsi
11 vængir	11 styrefinner	11 styrefjær	11 styrfenor	11 sulat
12 kólfendi	12 skaftende	12 skaftende	12 skaftände/ nock	12 varrenkanta
13 strengskora/ strenglag	13 strenghak	13 strenghakk	13 strängskåra	13 jännelovi

LITTERATUR

CEDERLÖF, O. 1951. Historiens plogbillar. Stockholm.

GRIEG, S. 1943. Hugg- og støtvåpen fra middelalderen. (Nordisk Kultur XII:B. Vapen.) Stockholm.

SEITZ, H. 1965. Blankwaffen. Braunschweig.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

ATGEIR

HELLEBARD

HELLEBARD

HILLEBARD

HILPARI

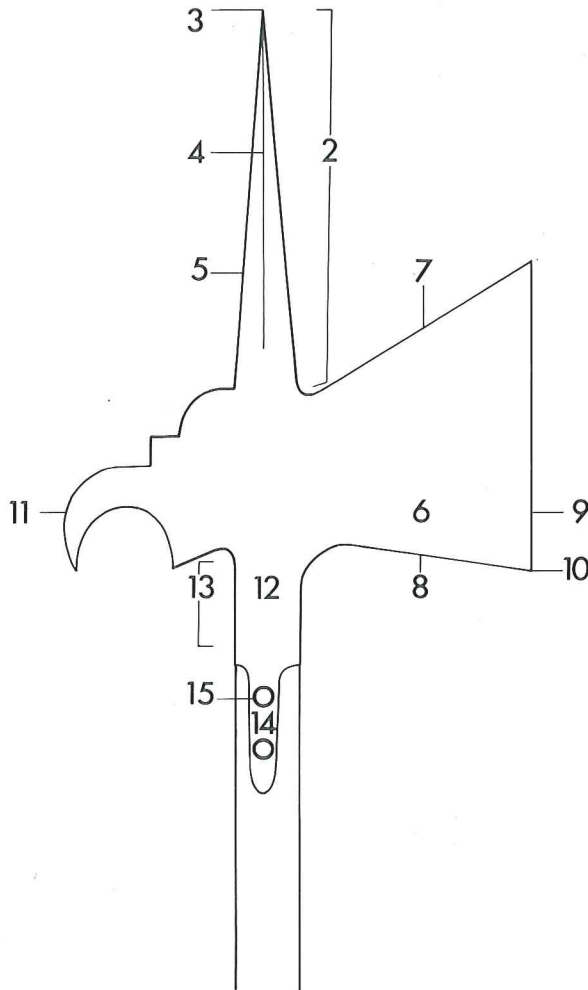
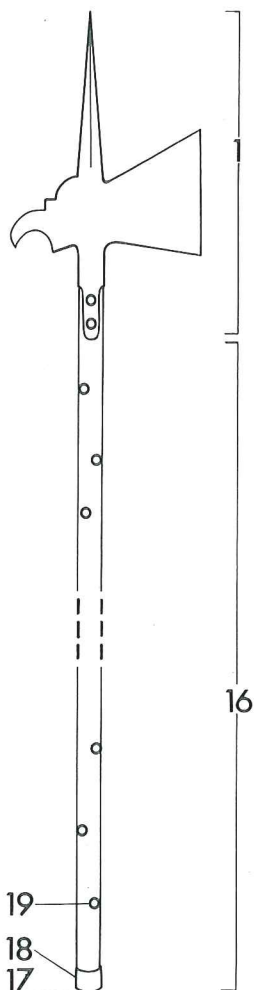
járn
stál
tré

jern
stål
træ

jern
stål
tre

järn
stål
trä

rautaa
terästä
puuta

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

© 1.10.1982

1 haus	1 hoved	1 hode, hovud ^H	1 huvud	1 terä
2 broddur	2 spids	2 støtspiss	2 spets	2 pistin
3 oddur	3 od	3 odd	3 udd	3 kärki/nirkko
4 kambur	4 kant/ryg	4 rygg	4 rygg	4 harja
5 egg	5 æg	5 egg	5 egg	5 terä
6 blað	6 (økse)blad	6 økseblad	6 blad	6 kirvesterä
7 frambrún	7 ryg	7 rygg	7 översida	7 yläselkä
8 afturbrún	8 bug	8 buk	8 undersida	8 alaselkä
9 munnur	9 æg	9 egg	9 egg	9 teränsuu
10 hyrna	10 æghjørne	10 egghjørne	10 egghörn	10 teränkulma
11 krókur	11 (båds)hage	11 hake	11 hake	11 väkä
12 falur	12 dølge	12 fal	12 holk	12 putki
13 háls	13 hals	13 hals	13 hals	13 kaula
14 spöng	14 skinne	14 skinne	14 skena	14 kisko
15 geirnaqli (naglagat)	15 nagle (-hul)	15 nagle (-hull)	15 nit (-håll)	15 niitti (niitinreikä)
16 skaft	16 stage	16 stake	16 stång	16 varsi/salko
17 skaftendi	17 stageende	17 stakeende	17 stångände	17 tyvi
18 aurfalur/ hólkur	18 dupsko	18 doppsko	18 doppsko	18 kenkäin
19 hnappur	19 knopper	19 knapper	19 knoppar	19 nupit

LITTERATUR

ENGVALL, G. 1937. Hästskor. Några hästskotyper från medeltid och renässans i Kulturhistoriska museets samlingar av lundafynd. (Kulturens årsbok 1936). Lund.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

SKEIFA

HESTESKO

HESTESKO

HÄSTSKO

HEVOSENKENKÄ

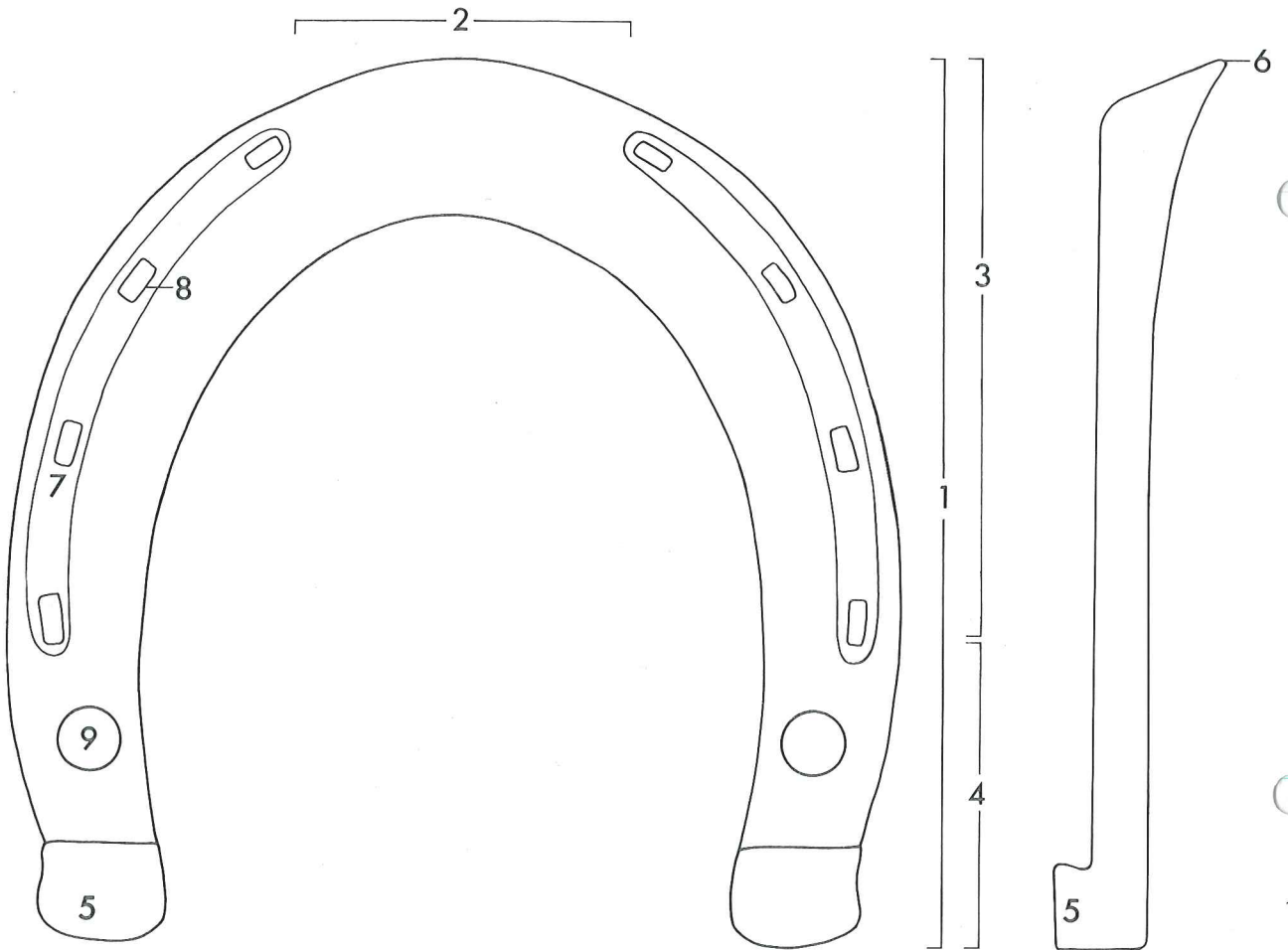
járn

jern

jern

járn

rautaa

© Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

1. 10. 1982

- 1 armur
- 2 tá
- 3 framhluti
- 4 hæll
- 5 skafli
- 6 távar
- 7 drag
- 8 gat
- 9 broddgat

- 1 gren
- 2 tåstykke
- 3 sidestykke
- 4 dragtstykke
- 5 hage
- 6 topstykke
- 7 ridsning
- 8 sømgat
- 9 skærpehul

- 1 grein/arm
- 2 tåstykke
- 3 sidestykke
- 4 hæl
- 5 hake
- 6 grev
- 7 sømrand
- 8 sømhull
- 9 broddhull

- 1 arm
- 2 tådel
- 3 sidodel
- 4 traktadel
- 5 hake
- 6 tåkappa
- 7 sömränna
- 8 sömhål
- 9 broddhål

- 1 haara
- 2 varvasosa
- 3 sivuosa
- 4 kanta (-osa)
- 5 hokki
- 6 varvaskääne
- 7 naulaura
- 8 naulanreikä
- 9 hokkinaulanreikä

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

KERTAPÍPA

LYSEPIBE

STIKKERT/
LYSEHOLDER

LJUSHÅLLARE

KYNTTILÄNVARSI

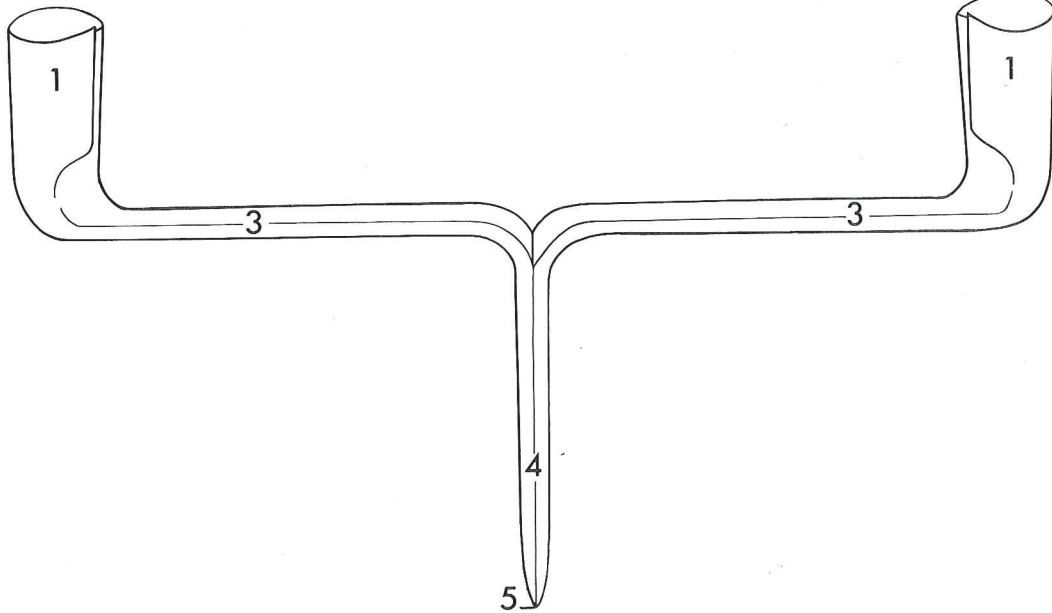
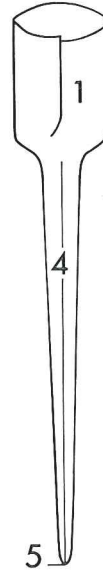
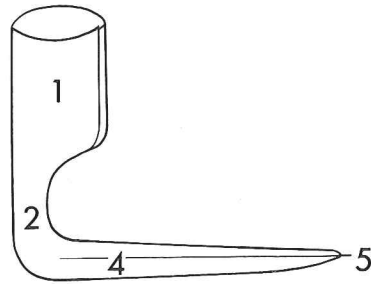
járn

jern

jern

järn

rautaa

Nordisk Ministerråd/Arbeidsgruppen

©

1.10.1982

1 pípa
2 háls
3 armur
4 tangi
5 oddur

1 hoved/pibe
2 hals
3 arm
4 torn
5 spids

1 lyspipe
2 hals
3 arm
4 pigg
5 odd/spiss

1 huvud/pipa
2 hals
3 arm
4 pik
5 udd

1 pesä
2 kaula
3 haara
4 varsipiikki
5 kärki

LITTERATUR

BAAGØE, J.H. 1969. Lyspind, tællelys og bondestage. (Arv og Eje 1969). Odense.

BERNTSEN, A. 1965. Lys og lysstell gennem 1000 år. (De Sandvigske samlingers skrifter. 5.) Oslo.

LIEBGOTT, N-K. 1973. Lys. København.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

HRINGJA

SPÆNDE

SPENNE/SPRETTE SÖLJA

SOLKI

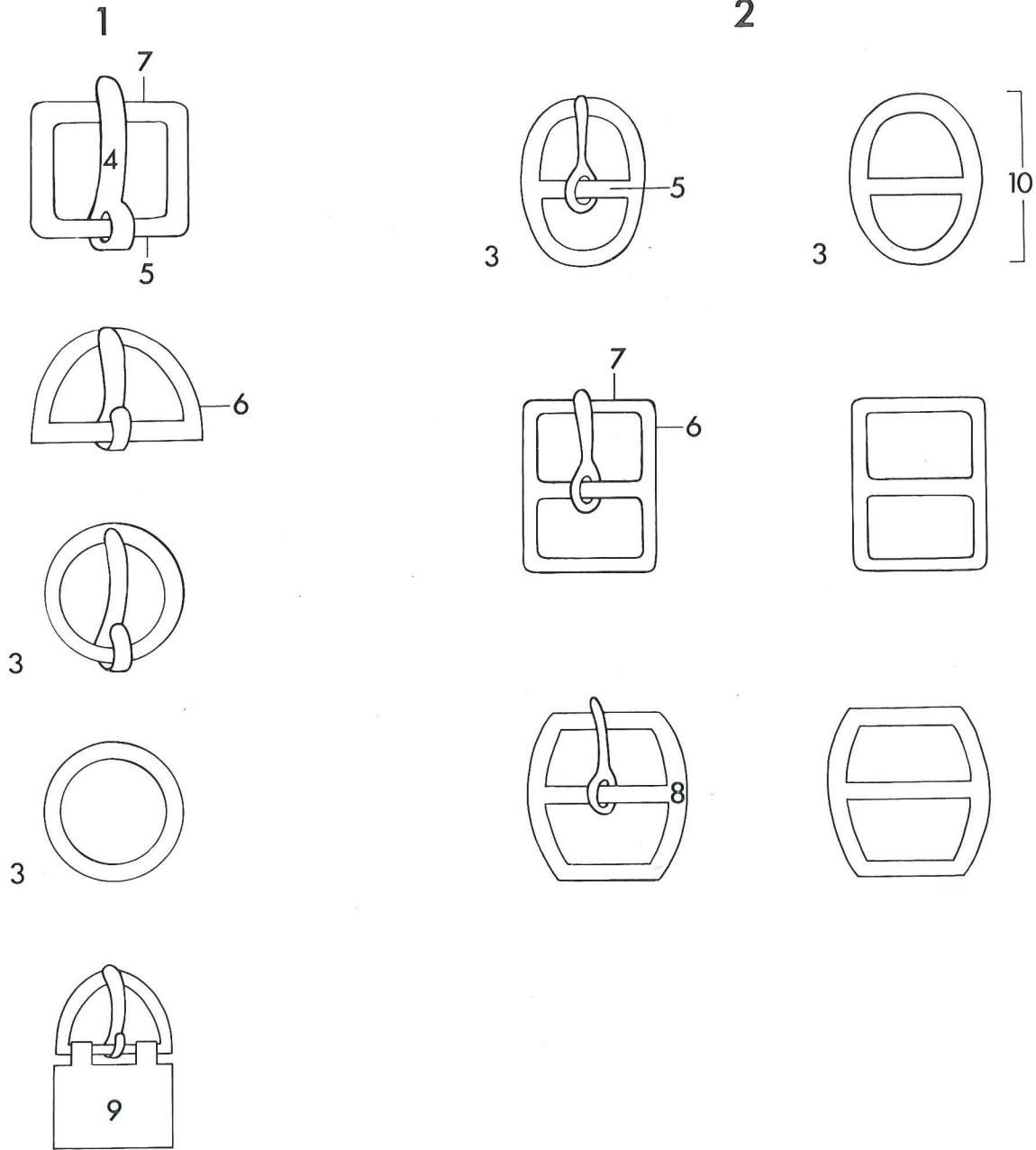
járn
kopparblanda
góðmálmur
tin

jern
kobberlegering
ædelmetal
tin

jern
kopperlegering
edelmetall
tinn

járn
kopparlegering
ädelmetall
tenn

rautaa
kuparilejeerinkiä
jalometallia
tinää

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

1.10.1982

1 einföld hringja	1 enkeltspænde	1 enkeltspenne	1 enkelsölja	1 solki
2 tvöföld hringja	2 dobbeltspænde	2 dobbeltspenne	2 dubbelsölja	2 solki (kaksijakoinen)
3 hringsylgja	3 ringspænde	3 ringspenne	3 ringsölja	3 rengassolki
4 þorn	4 torn	4 torn	4 torne	4 neula/paljin
5 ás	5 aksel	5 aksel	5 axel	5 akseli
6 hlið	6 sidestykke	6 sidestykke	6 sidostykke	6 sivukappale
7 endi	7 tværstykk	7 tverrstykk	7 tvärstycke	7 poikkikappale
8 hlið	8 sidebøjle	8 sidebøyle	8 sidostykke	8 sivukappale
9 svift	9 remblik	9 festebeslag	9 rembleck	9 soljenhela
10 umgerð	10 spænde	10 spenneramme	10 söljeram	10 kehä

LITTERATUR

BLOMQUIST, R. 1948. Spännen och säljor. (Kulturens årsbok 1947). Lund.

FINGERLIN, I. 1971. Gürtel des hohen und späten Mittelalters. Berlin.

SVENSSON, S. 1953. Sydsvenska silversmycken. (Kulturens årsbok 1952). Lund.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

NÁL

NÅL

NÅL

NÅL

NEULA

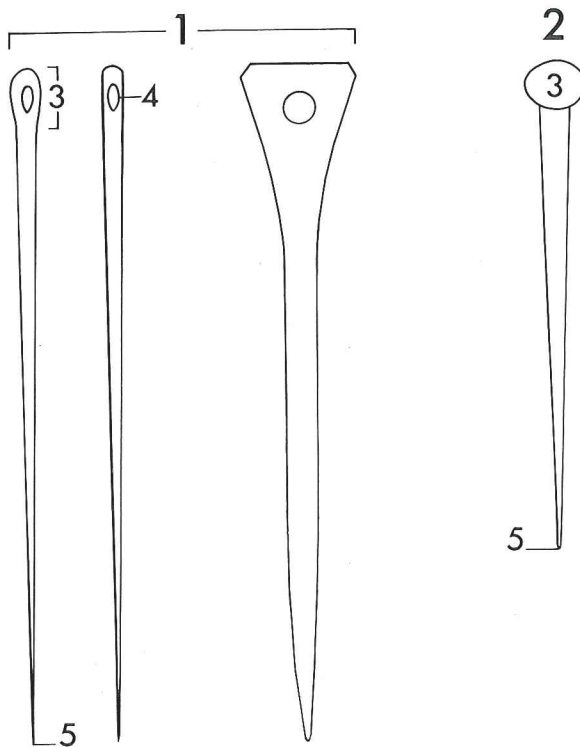
koparblanda
járn
bein
hornbein
tré

kobberlegering
jern
ben
tak
træ

kopperlegering
jern
bein
gevir
tre

kopparlegering
járn
ben
horn/benhorn
trä

kuparilejeerinkiä
rautaa
luuta
sarvea
puuta

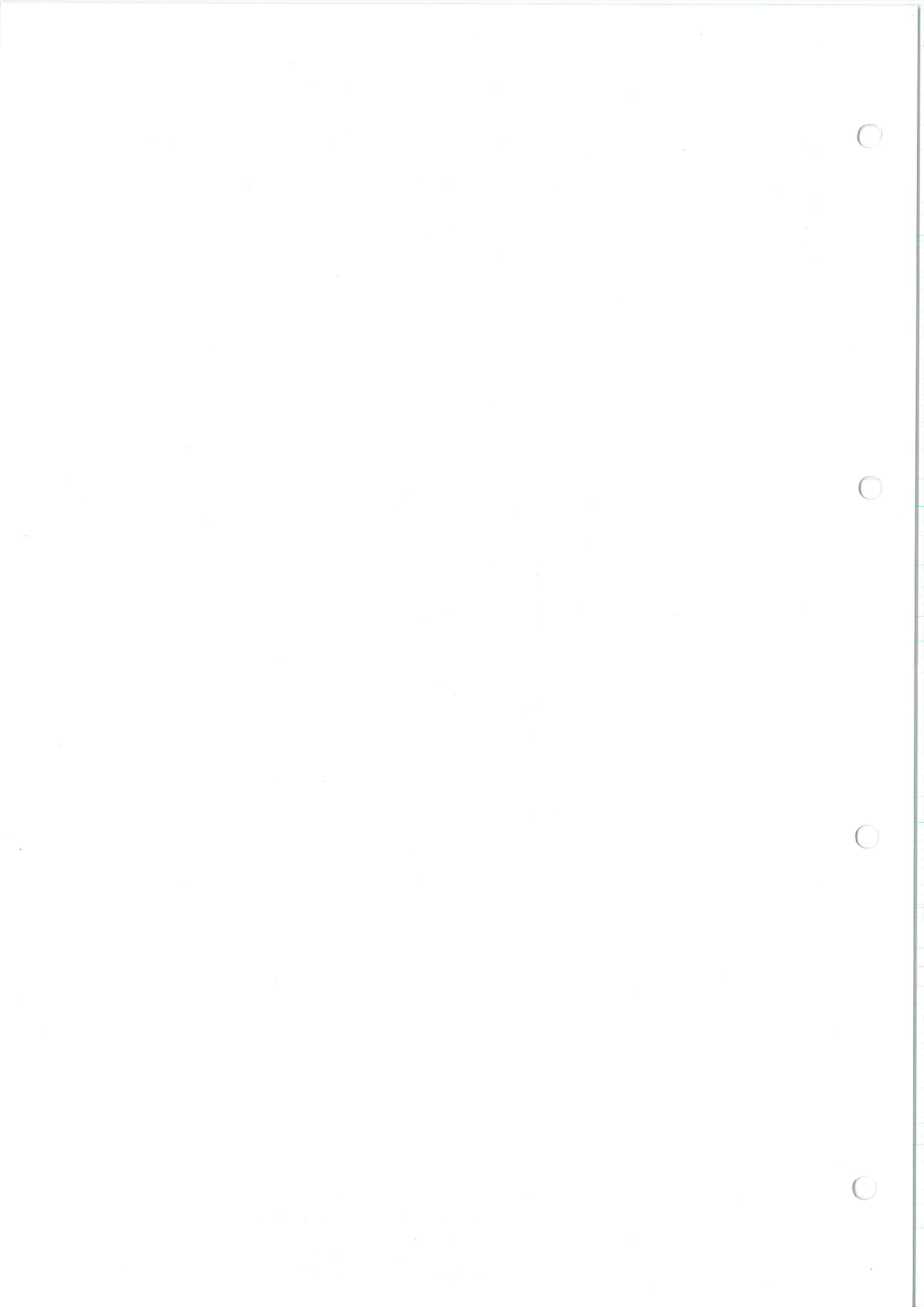
- 1 saumnál
- 2 tituprjónn
- 3 haus
- 4 auga
- 5 oddur

- 1 synål
- 2 knappenål
- 3 hoved
- 4 øje
- 5 spids

- 1 nål
- 2 knappenål
- 3 hode, hovud
- 4 øye, auge^H
- 5 odd/spiss

- 1 nål
- 2 knappnål
- 3 huvud
- 4 öga
- 5 udd

- 1 silmäneula
- 2 nuppineula
- 3 nuppi
- 4 silmä
- 5 kärki

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

KRÓKUR –
LYKKJA

HÆGTE –
MALLE

HEKTE –
MALJE

HAKE –
HYSKA

HAKA(NEN) –
RAKSI

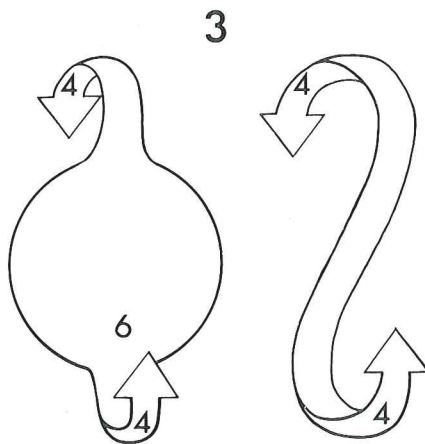
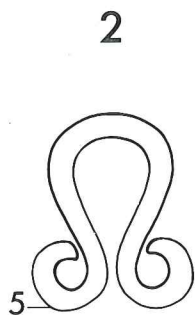
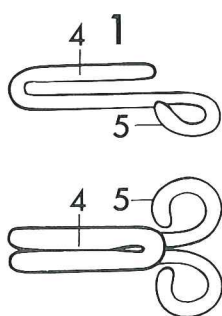
járn
koparblanda
góðmálmur

jern
kobberlegering
ædelmetal

jern
kopperlegering
edelmetall

járn
kopparlegering
ädelmetall

rautaa
kuparilejeerinkiä
jalometallia

b.

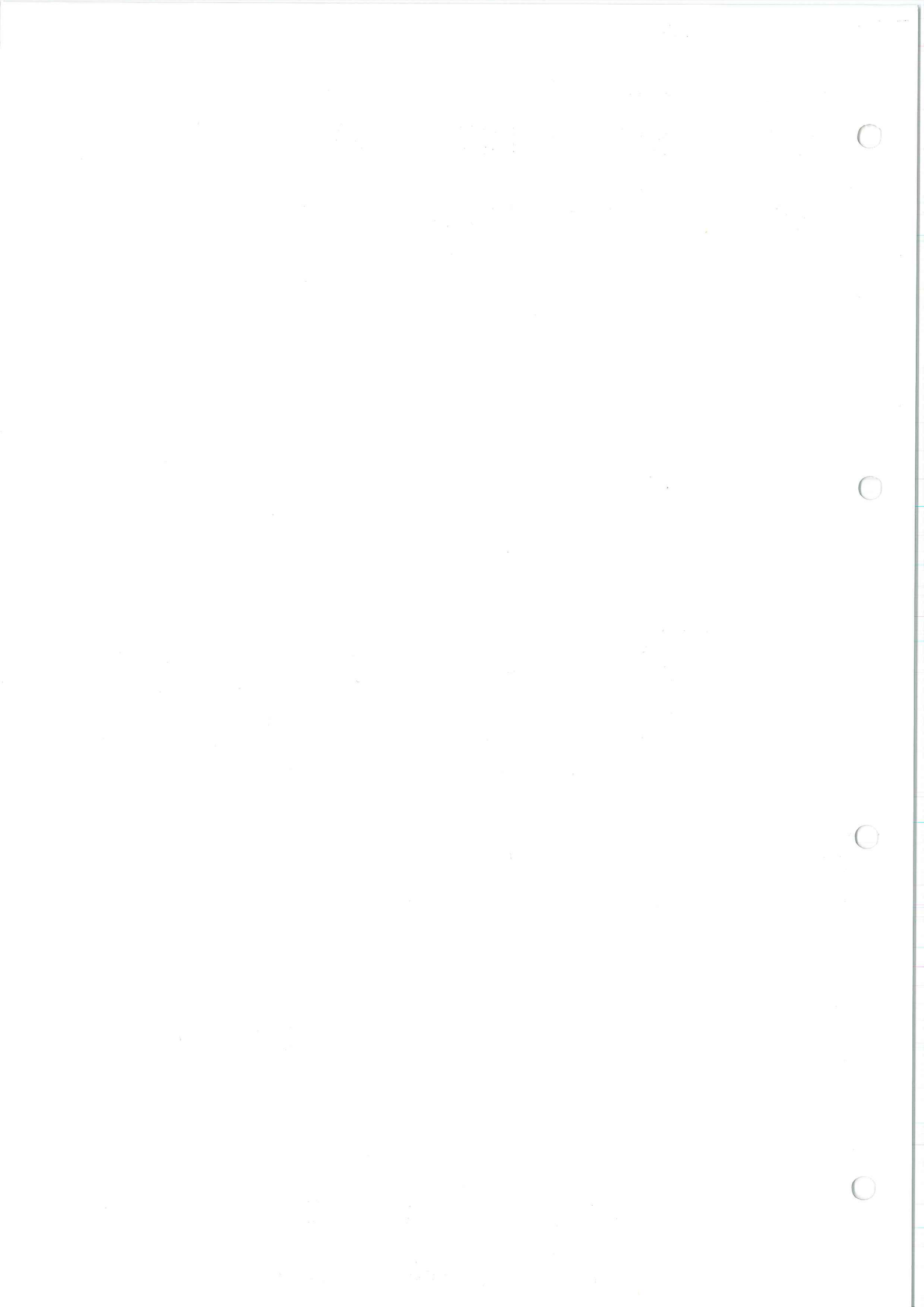
- 1 krókur
- 2 lykkja
- 3 tvíkrókur
- 4 krókur
- 5 auga
- 6 skjöldur

- 1 hægte
- 2 malle
- 3 dobbelthægte
- 4 krog
- 5 øje
- 6 midtplate

- 1 hekte
- 2 malje
- 3 dobbelthekte
- 4 krok
- 5 øye, auge
- 6 midtplate

- 1 hake
- 2 hyska
- 3 dubbelhake
- 4 krok
- 5 öga
- 6 mittplatta

- 1 hakanen
- 2 raksi
- 3 kaksoishakanen
- 4 koukku
- 5 silmukka
- 6 keskilevy

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

SAUMHRINGUR

SYRING

SYRING

SYRING

SYRINKI

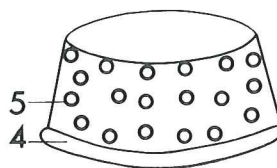
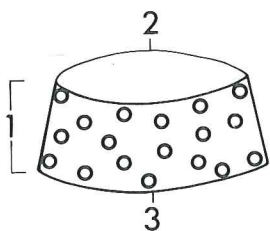
góðmálmur
koparblanda
járn
leður

ædelmetal
kobberlegering
jern
læder

edelmetall
kopperlegering
jern
lær

ädelmetall
kopparlegering
järn
läder

jalometallia
kuparilejeerinkiä
rautaa
nahka

1 hlið (hæð)
2 efri brún/
fremri brún
3 neðri brún
aftari brún
4 bryggja
5 gróp

1 side
2 overkant
3 underkant
4 vulst
5 gruber

1 side
2 overkant
3 underkant
4 vulst
5 groper

1 sida
2 överkant
3 underkant
4 vulst
5 gropar

1 kylki
2 yläreuna
3 alareuna
4 rengaspaksunnos
5 kuopat

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

FINGURBJÖRG

FINGERBØL

FINGERBØL

FINGERBORG

SORMUSTIN

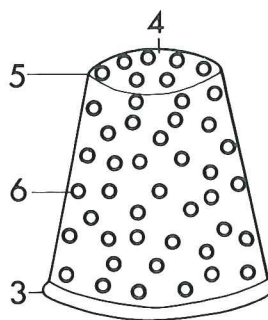
góðmálmur
koparblanda
járn

ædelmetal
kobberlegering
jern

edelmetall
kopperlegering
jern

ädelmetall
kopparlegering
järn

jalometallia
kuparilejeerinkiä
rautaa

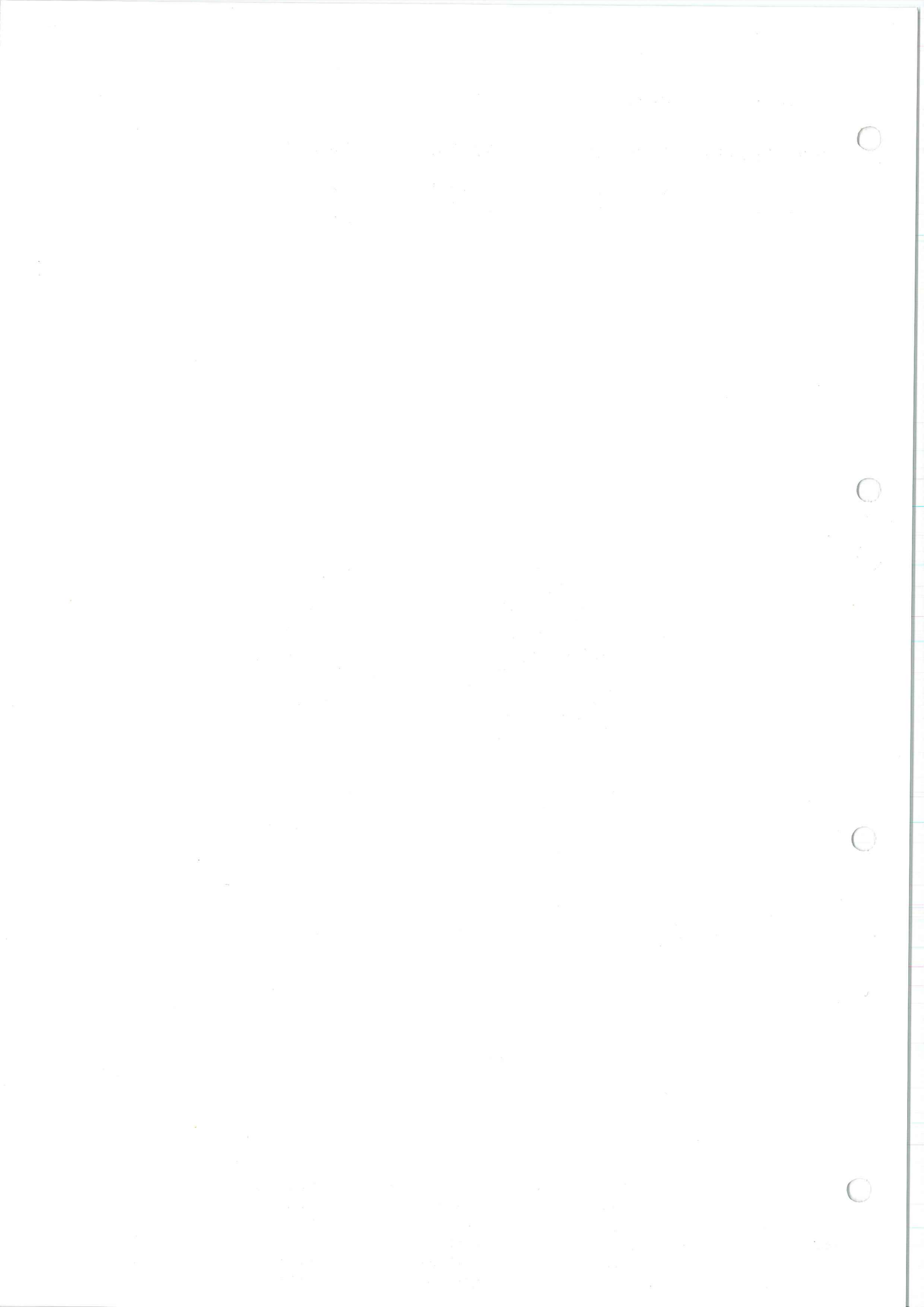
- 1 hlið (hæð)
- 2 op
- 3 bryggja
- 4 botn
- 5 botnrönd
- 6 gróp

- 1 side (højde)
- 2 munding
- 3 vulst
- 4 top
- 5 toppkant
- 6 gruber

- 1 side (høyde)
- 2 munning
- 3 vulst
- 4 topp
- 5 toppkant
- 6 groper

- 1 sida (höjd)
- 2 mynning
- 3 vulst
- 4 topp
- 5 toppkant
- 6 gropar

- 1 kylki (korkeus)
- 2 suu
- 3 rengaspakunnos
- 4 laki
- 5 yläreuna
- 6 kuopat

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

KRÓKSTJAKI

BÅDSHAGE

BÅTSHAKE

BÅTSHAKE

PUOSHAKA/KEKSI

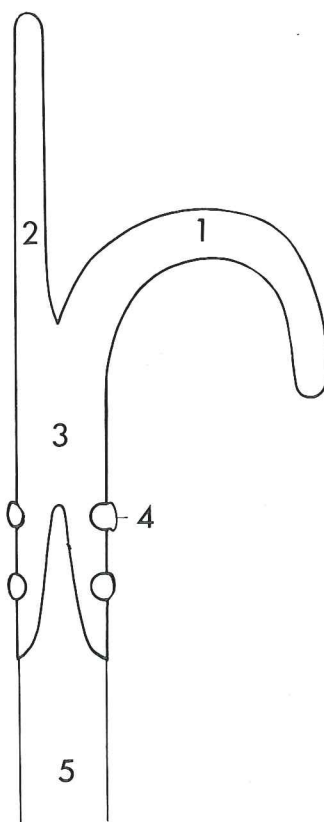
járn
tré

jern
træ

jern
tre

járn
trä

rautaa
puuta

8.

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

©

1.10.1982

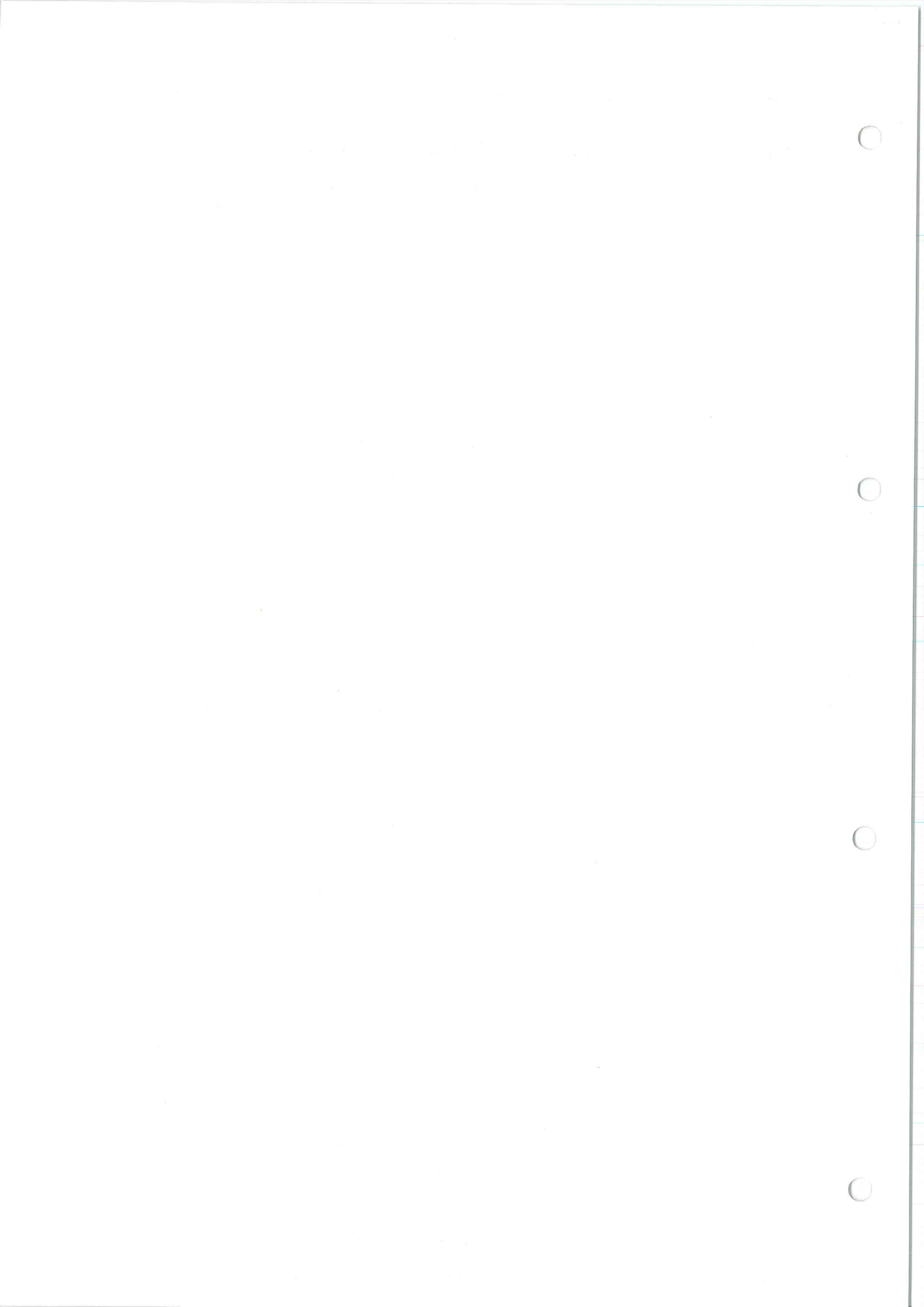
1 krókur
2 stingur
3 falur
4 nagli
(naglagat)
5 skaft

1 hage
2 pig
3 beslag/dølle
4 søm (-hul)
5 skaft

1 hake
2 pigg
3 fal (m fliker)
4 nagle (-hull)
5 skaft

1 hake
2 pik
3 beslag/holk
4 spik (-hål)
5 skaft

1 koukku
2 piikki
3 putki
4 naula
(naulanreikä)
5 varsi

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

FALLBYSSUKÚLA

KANONKUGLE

KANONKULE

KANONKULA

TYKINKUULA

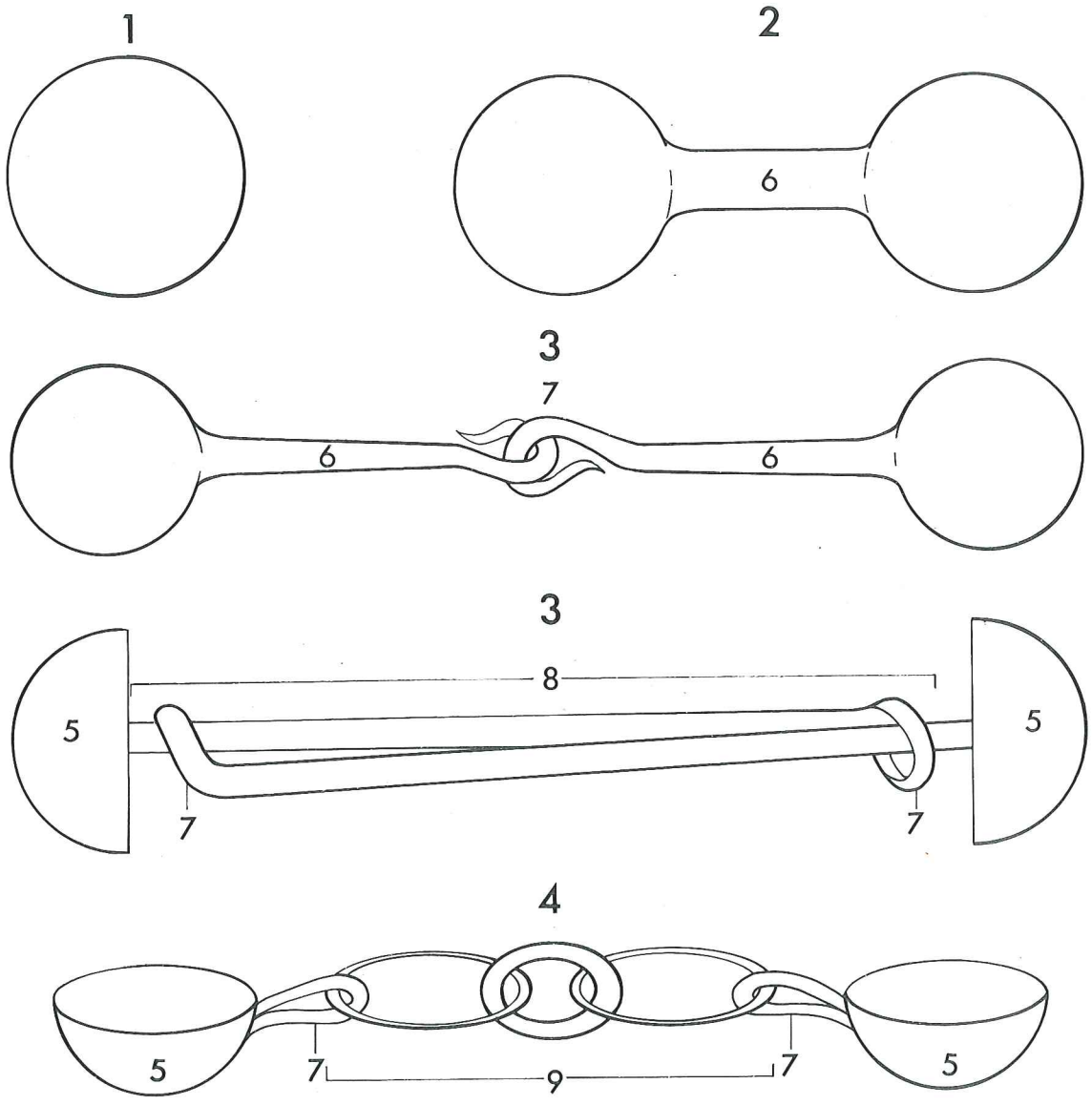
járn
steinn

jern
sten

jern
stein

járn
sten

rautaa
kiveä

b.

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

1 kúla	1 fuldskarp/ fuldkugle	1 kule	1 fullkula	1 kuula
2 stangarskot	2 stangskud	2 stangkule	2 stångkula	2 kankikuula
3 tvöfalt stangarskot	3 dobbelt stangskud	3 dobbel stangkule	3 dubbel stångkula	3 kaksinkertainen kankikuula
4 hlekkjaskot	4 länkeskud	4 lenkekule	4 kedjelod/ kedjekula	4 ketjukuula
5 hálfkúla	5 kuglehalvdel	5 kulehalvdel	5 halvkula	5 kuulan puolikas
6 skotstöng	6 skudstang	6 skuddstang, skotstang ^H	6 stång	6 kanki
7 lykkja	7 øje	7 øye, auge ^H	7 ögla	7 silmukka
8 framlengingar- stöng	8 forlængerstang	8 forlengerstang	8 förlängnings- stång	8 jatkokanki
9 festi	9 lænke	9 lenke	9 kedja	9 ketju

1.10.1982

Íslenska Dansk Norsk Svenska Suomi

ÖXI

járn
stál
tré
góðmálmur

ØKSE

jern
stál
træ
ædelmetal

ØKS

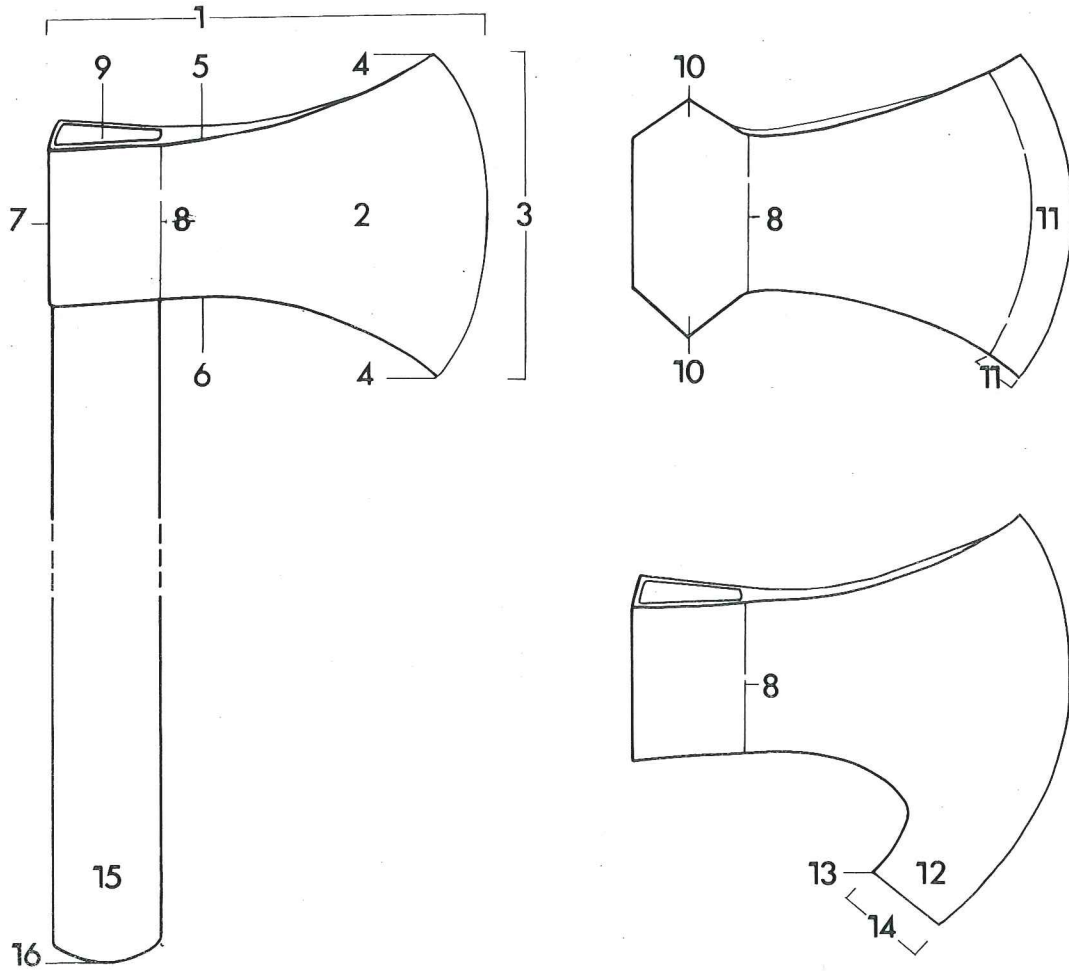
jern
stál
tre
edelmetall

YXA

járn
stál
trä
ädelmetall

KIRVES

rautaa
terästä
puuta
jalometallia

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

© 1.10.1983

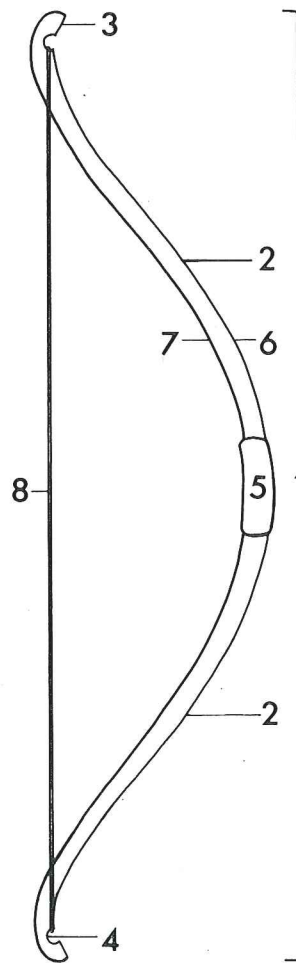
1 haus	1 hoved	1 hode, hovud ^h	1 huvud	1 (kirveen)terä
2 blað	2 blad	2 blad	2 blad	2 lape/sapsa
3 egg/munnur	3 æg/ægbrede	3 egg	3 egg	3 (terän)suu
4 hyrna	4 æghjørne	4 egghjørne	4 egghörn	4 teränkulma
5 frambrún	5 ryg	5 rygg	5 översida	5 etusivu/selkä
6 afturbrún	6 bug	6 buk	6 undersida	6 takasivu
7 skalli	7 nakke/bane	7 nakke/bane	7 hammare/nacke	7 hamara
8 feti	8 hals	8 hals	8 hals	8 kaula
9 auga	9 skafthul	9 skafthull, -hol ^h	9 skafthål	9 silmä
10 hlýrar	10 flige	10 skaftflike	10 flikar	10 korvakkeet
11 eggvölur	11 ægvøl	11 eggvøl	11 skär	11 palho
12 skegg	12 skæg	12 skjegg	12 skägg	12 parta
13 skegghyrna	13 skægghjørne	13 skjeggghjørne	13 skägghörn	13 parrankulma
14 skeggbrún	14 skæggets underside	14 skjegggets underside	14 skäggets undersida	14 parransivu
15 skaft	15 skaft	15 skaft	15 skaft	15 varsi
16 skaftendi	16 skaftende	16 skaftende	16 skaftände	16 varren tyvi

LITTERATUR

GOODMAN, W.L. 1964. The history of the woodworking tools. London.

Íslenska	Dansk	Norsk	Svenska	Suomi
BOGI	BUE	BUE, BOGE^H	PILBÅGE	JOUSI
tré	træ	tre	trä	puuta
bein	ben	bein	ben	luuta
horn	horn	horn	horn	sarvea
börkur	bark	never	näver	tuolta
hvalskiði	hvalbarðe	hvalbarðe, kval- ^H	valbard	valaan hetulaa
pergament	pergament	pergament	pergament	pergamenttia
sinar	sener	sener	senor	jännteitä

1 bogahaf	1 buestav	1 buestav, boge- ^H	1 bågstav	1 kaari
2 armur	2 arm	2 arm	2 bågarm	2 jalka
3 endi	3 ende/øre	3 øre	3 öra	3 sakara
4 strengskora	4 strengihak	4 strenghakk	4 stränghak	4 jännepykälä
5 grip	5 greb	5 grep	5 grepp	5 kädensija
6 bak	6 ryg	6 rygg	6 rygg	6 ulkopuoli
7 bugur	7 bug	7 buk	7 buk	7 sisäpuoli
8 strengur	8 streng	8 steng	8 sträng	8 jänne

LITTERATUR

RAUSING, G. 1967. The Bow. Some notes on its origin and development.
Acta Archaeologica Lundensia. Ser in 8° No 6. Lund.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

ELDSTÁL

ILDSTÅL

ILDSTÅL,
ELDSTÅL²

ELDSTÅL

TULUSRAUTA

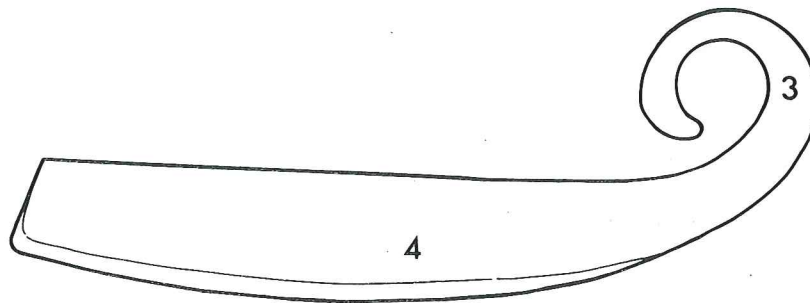
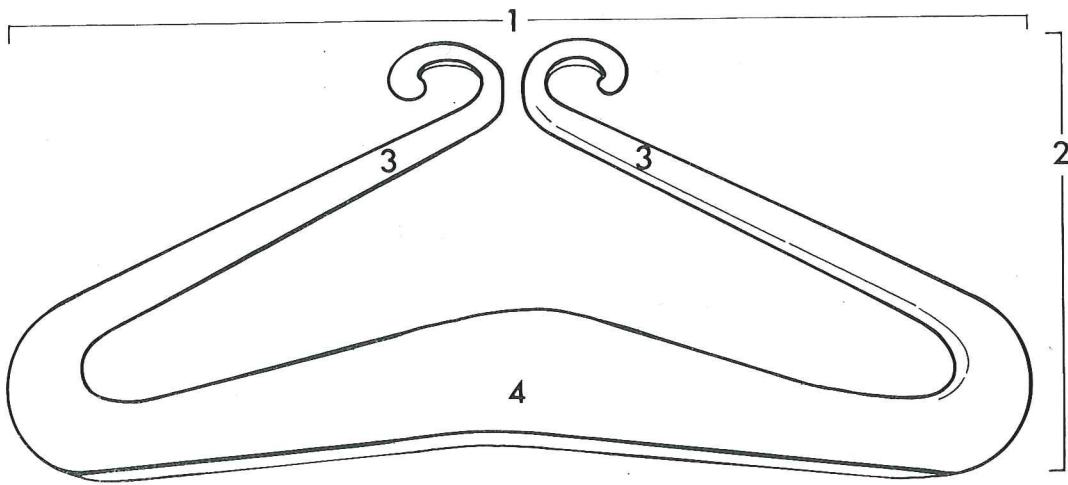
járn

jern

jern

järn

rautaa

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

© 1.10.1983

1 lengd/
langhlið
2 breidd/
þvermál
3 grip
4 höggflötur

1 langside
2 kortside
3 greb
4 slagplade

1 langside
2 kortside
3 grep
4 slagplate

1 långsida
2 kortsida
3 grepp
4 slagplatta

1 -
2 -
3 kädensija
4 iskulevy

LITTERATUR

KEYLAND, N. 1916. Primitiva eldgjöringsmetoder i Sverige. Gnideld, vrideld, slageld. (Fataburen 1917.) Stockholm.

KJELLBERG, S.T. 1940. Eldstål. (Kulturens årsbok 1939.) Lund.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

HNÍFUR

KNIV

KNIV

KNIV

VEITSI/PUUKKO*

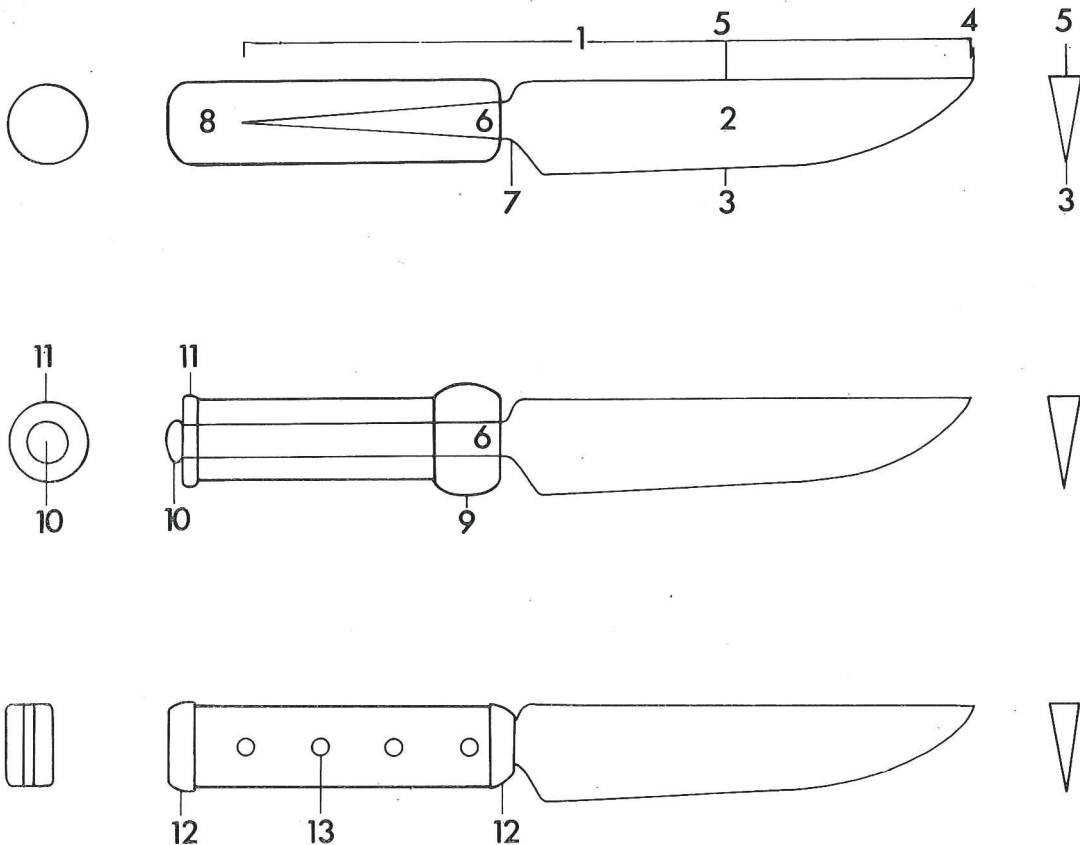
járn
koparblanda
góðmálmur
bein
tré
leður

jern
kobberlegering
ædelmetal
ben
træ
læder

jern
kopperlegering
edelmetall
bein
tre
lær

járn
kopparlegering
ædelmetall
ben
trä
läder

rautaa
kuparilejeerinkiä
jalometallia
luuta
puuta
nahkaa

*PUUKKO är en eneggad kniv, vars tånge är stucken i ett skaft av ungefär samma längd som bladet. Skaftet kan vara av trä, ben eller näverskivor.

1 -	1 -	1 klinga	1 -	1 -
2 blað	2 blad	2 blad	2 blad	2 terä
3 egg	3 æg	3 egg	3 egg	3 teränsuu
4 oddur	4 spids	4 odd	4 udd/spets	4 nirkko/käri
5 bakki	5 ryg	5 rygg	5 rygg	5 hamara
6 tangi	6 angel	6 tange	6 tånge	6 ruoto/kara
7 stallur	7 ansats	7 ansats	7 ansats	7 olka
8 skaft	8 skaft	8 skaft	8 skaft	8 kahva
9 hólkur	9 hylse	9 holk	9 hylsa	9 (ala)hela
10 knappur/hnoð	10 knap/ nitteknop	10 knapp	10 nitknapp	10 nuppi
11 skífa	11 skive	11 endeskive	11 nitbricka	11 päätelevy
12 hjalt	12 beslag	12 holk	12 beslag	12 (ylä)hela
13 hnoðnagli	13 nitte (-hul)	13 nagle (-hull, -hol ^m)	13 nit (-hål)	13 niitti (niitinreikä)

LITTERATUR

TAAVITSAINEN, J-P. 1979. Norsunluukahvainen veitsi Perniöstä.
(Suomen Museo 1979.) Helsinki.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

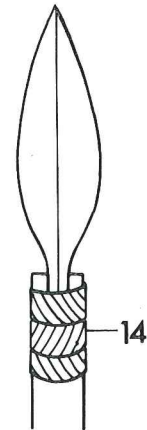
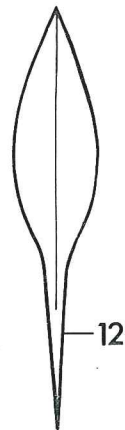
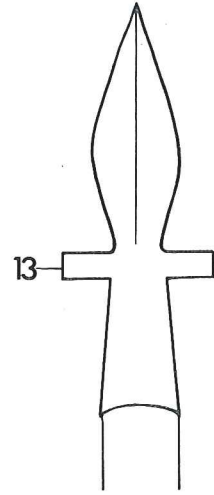
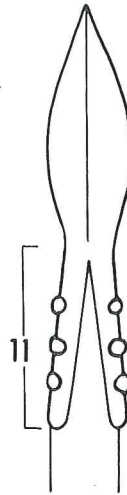
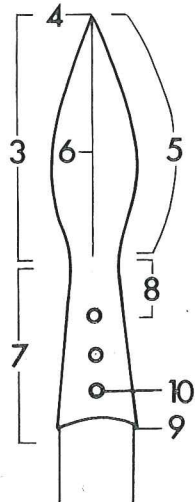
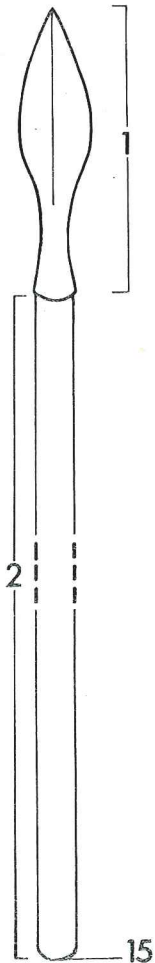
SPJÓT

SPYD

SPYD, SPJUT^H

SPJUT

KEIHÄS

járn
tréjern
træjern
trejárn
trärautaa
puuta

1 spjótsoddur	1 spydspids	1 spydspiss, spjut ^H	1 spjutspets	1 keihäänkärki
2 skaft	2 stage	2 stake	2 stång	2 varsi
3 fjöður/blað	3 blad/hoved	3 blad	3 blad	3 lehti
4 oddur	4 od	4 odd	4 udd	4 kärki/nirkko
5 egg	5 æg/kant	5 egg	5 egg	5 terä
6 kambur	6 ryg	6 rygg	6 rygg	6 harja
7 falur	7 dølle	7 fal	7 holk	7 putki
8 háls	8 hals	8 hals	8 hals	8 kaula
9 falop	9 munding	9 munning	9 öppning	9 putkensuu
10 geirnagli/ naglagat	10 nagle (-hul)	10 nagle (-hull, -hol ^H)	10 nit (-hål)	10 naula/niitti (naulan-/ niitinreikä)
11 spöng	11 skinne	11 skinne	11 skena	11 kiskot (plur.)
12 tangi	12 tunge	12 tange	12 tånge	12 ruoto
13 knefill	13 tværpind	13 knevel	13 knävel	13 haitta
14 vaf	14 bånd/ bevikling	14 vikling	14 snörning	14 sidos
15 hali	15 stageende	15 stakeende	15 stångände	15 tyvi

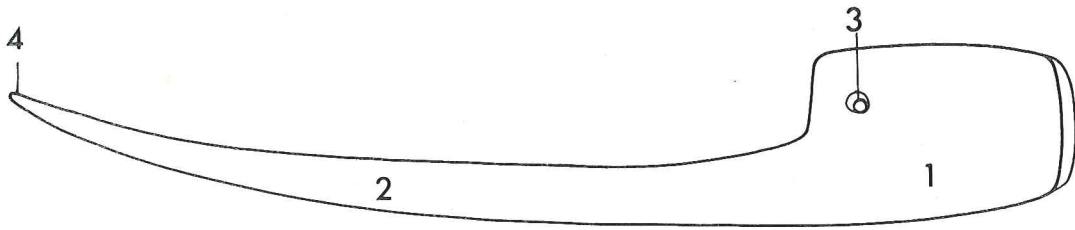
LITTERATUR

CEDERLÖF, O. 1951. Historiens plogbillar. Stockholm

GRIEG, S. 1943. Hugg og stötvåpen fra middelalderen. Nordisk Kultur XII:B.
Vapen.) Stockholm.

Íslenska	Dansk	Norsk	Svenska	Suomi
NETAFORKUR	NETSTIKKE	GARN-/NETT-STIKKE	NÄTSTICKA	PUIKKARI
tré	træ	tre	trä	puuta

1 handfang	1 håndtag	1 handtak	1 handtag	1 kädensija
2 armur	2 gren	2 arm	2 arm	2 kärki
3 auga	3 hul	3 hull	3 hål	3 reikä
4 oddur	4 spids	4 tupp	4 spets	4 kärki

LITTERATUR

LEKHOLM, C.G. 1948. Garnredskap. (Kulturens årsbok 1948.) Lund.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

SVERÐ

SVÆRD

SVERD

SVÄRD

MIEKKA

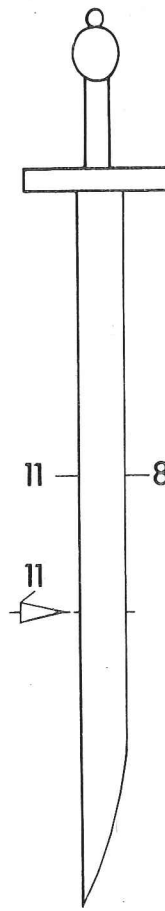
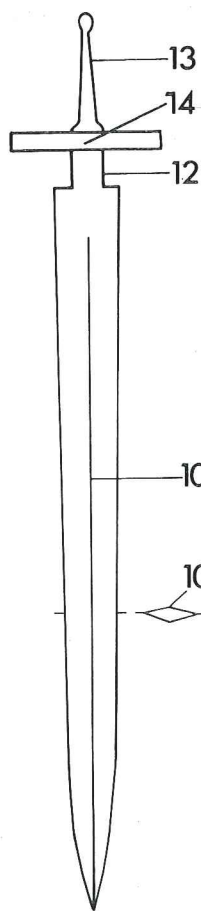
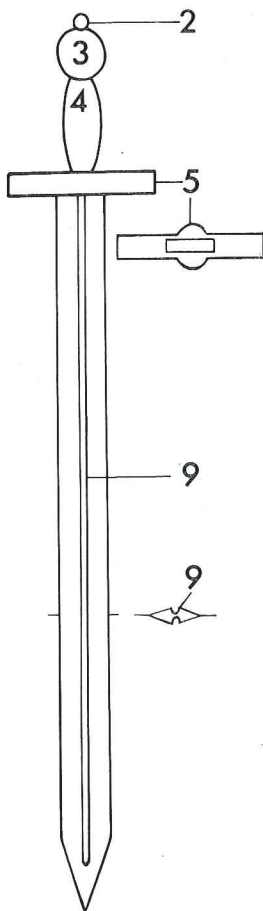
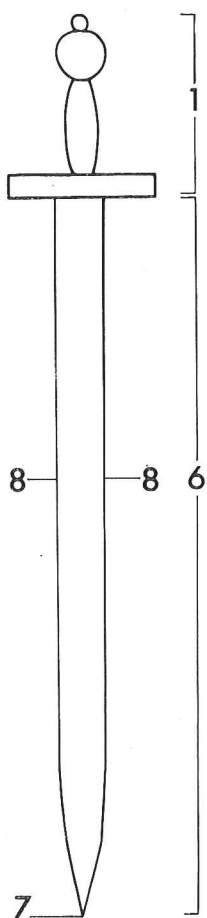
járn
stál
tré
leður
koparblanda
góðmálmur
gimsteinar

jern
stål
træ
læder
kobberlegering
ædelmetal
ædelsten

jern
stål
tre
lær
kopperleggering
edelmetall
edelstein

járn
stål
trä
läder
kopparlegering
ädelmetall
ädelstenar

rautaa
terästä
puuta
nahkaa
kuparilejeerinkiä
jalometallia
jalokiviä

- 1 handfang
- 2 hnoð
- 3 klót
- 4 meðalkafli
- 5 hjalt
- 6 brandur
- 7 oddur/
blóðrefill
- 8 egg
- 9 blóðrák
- 10 kambur
- 11 bakki
- 12 brandkafli
- 13 tangi
- 14 hjaltmót

- 1 fæste
- 2 nitteknop
- 3 knap
- 4 greb
- 5 parérstang
- 6 klinge
- 7 spids
- 8 æg
- 9 blodrille
- 10 ryg
- 11 ryg
- 12 klingebryst/
ricasso
- 13 angel
- 14 kryds

- 1 feste
- 2 nagle
- 3 knapp
- 4 grep/kavl
- 5 hjalt
- 6 klinge
- 7 odd
- 8 egg
- 9 blodrand
- 10 rygget klinge
- 11 ryg
- 12 klingebryst/
ricasso
- 13 tange
- 14 kryss

- 1 fäste
- 2 nitknapp
- 3 knapp
- 4 kavel
- 5 parerstänger
- 6 klinga
- 7 spets
- 8 egg
- 9 blodränna
- 10 ryg
- 11 ryg
- 12 ricasso
- 13 tånge
- 14 kryss

- 1 kahva
- 2 (nupin)niitti
- 3 nuppi/ponsi
- 4 kourain
- 5 väistin
- 6 säilä
- 7 kärki
- 8 terän(suu)
- 9 veriura
- 10 harja
- 11 hamara
- 12 ricasso
- 13 ruoto
- 14 -

LITTERATUR

BLOMQVIST, R. 1938. Medeltida svärd, dolkar och slidor funna i Lund.
(Kulturens årsbok 1937.) Lund.

GRIEG, S. 1943. Hugg- og stötvåpen fra middelalderen. (Nordisk Kultur XII:B.
Vapen.) Stockholm.

NYMARK, L. 1980. Et nyfundet gravsvärd fra Øm kloster. (Hikuin 6.) Højbjerg.

SEITZ, H. 1965. Blankwaffen. Braunschweig.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

AUSA

ØSE

ØSE, AUSE¹

SKOPA

KAUHA

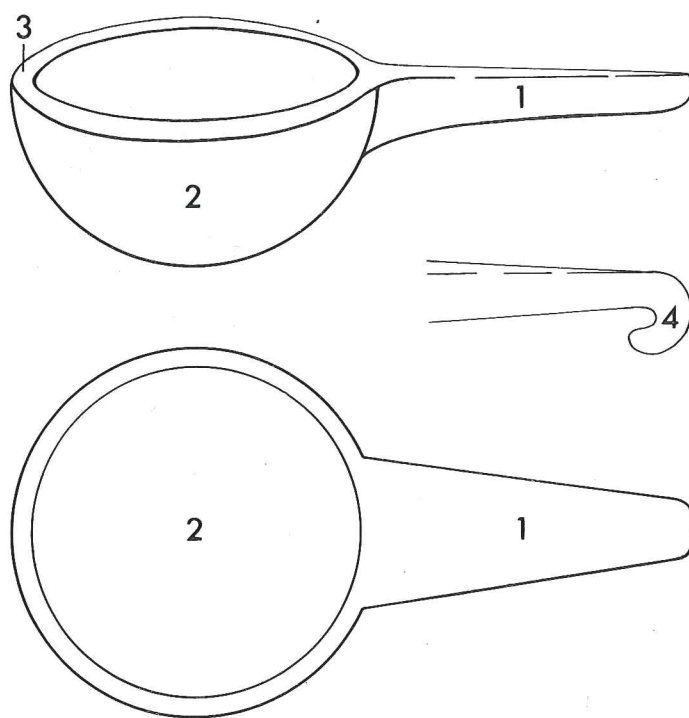
tré
leir
kléberg

træ
lertøj
klæbersten

tre
leirgods
kleberstein

trä
lergods
täljsten

puuta
savea
vuolukiveä

- 1 skaft
- 2 ausublað
- 3 ausubarmur
- 4 ausunef

- 1 skaft
- 2 skål
- 3 rand
- 4 krog

- 1 skaft
- 2 skål
- 3 munningsrand
- 4 krok

- 1 skaft
- 2 skål
- 3 rand
- 4 krok

- 1 varsi
- 2 pesä
- 3 pesän reuna
- 4 korva

LITTERATUR

KJELLBERG, S.T. 1964. Ölets käril. (Kulturens årsbok 1964.) Lund.

LITTERATUR

BLOMQVIST, R. 1962. Passaren. (Kulturens årsbok 1961). Lund.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

SIRKILL/
HRINGFARI

PASSER

PASSER

PASSARE

HARPPI

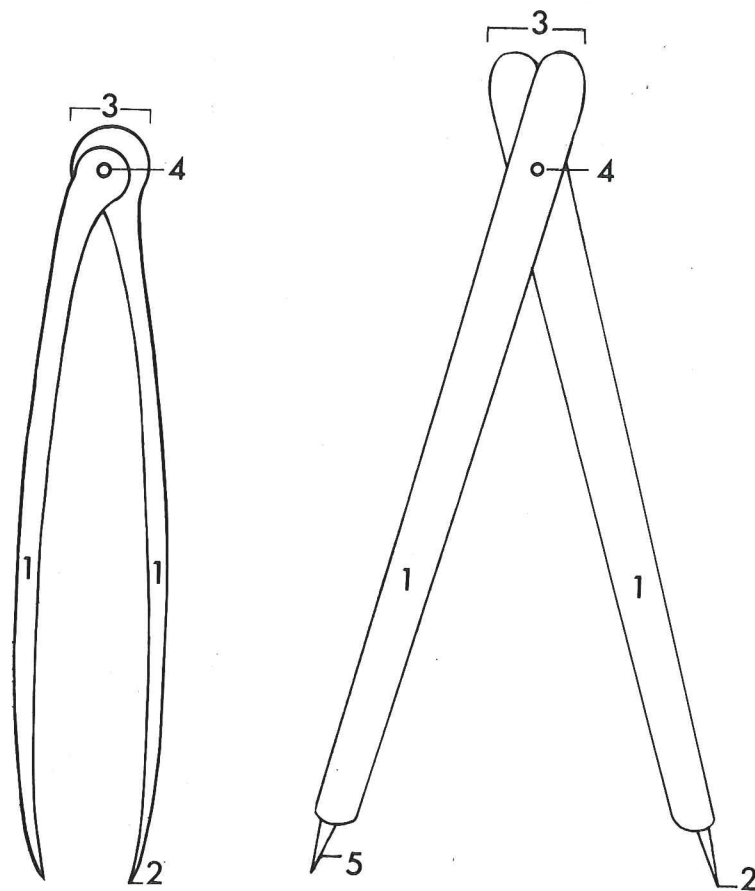
járn
koparblanda
tré

jern
kobberlegering
træ

jern
kopperlegering
tre

járn
kopparlegering
trä

rautaa
kuparilejeerinkiä
puuta

- 1 armur
- 2 oddur
- 3 liður
- 4 þolinmóður
- 5 broddur

- 1 ben
- 2 spids
- 3 led
- 4 aksel
- 5 stift

- 1 arm
- 2 odd
- 3 ledd
- 4 aksel
- 5 pigg/stift

- 1 skänkel
- 2 udd
- 3 led
- 4 axel
- 5 pigg/stift

- 1 sääri
- 2 kärki
- 3 nivel
- 4 akseli
- 5 piikki

LITTERATUR

GRANDJEAN, P.B. 1944. Dansk sigillografi. København.

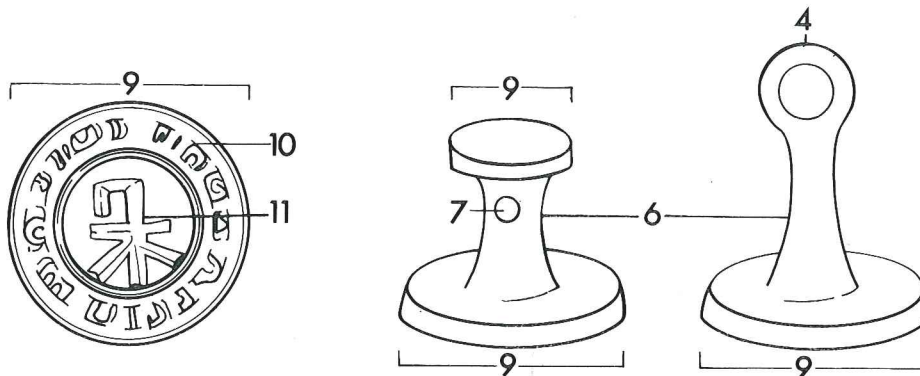
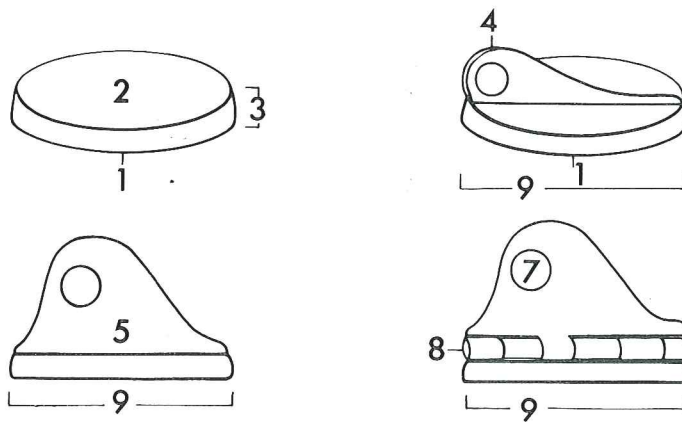
KARLSSON, W. 1945. Sigill. (Kulturens årsbok 1944). Lund.

NIELSEN, I. 1977. Middelalderlige seglstamper fra Roskilde. (Historisk årbog fra Roskilde amt 1977.) Roskilde.

Íslenska	Dansk	Norsk	Svenska	Suomi
INNSIGLI/ SIGNET	SEGLSTAMPE	SEGLSTAMP	SIGILLSTAMP	SINETTILEIMASIN

koparblanda	kobberlegering	kopperlegering	kopparlegering	kuparilejeerinkiä
góðmálmur	ædelmetal	edelmetall	ädelmetall	jalometallia
blý	bly	bly	bly	lyijyä
tin	tin	tinn	tenn	tinaa
raf	rav	rav	bärnsten	meripihkaa
bein	ben	gevir	horn	sarvea
járn	jern	jern	järn	rautaa
tönn	tand	tann	elfenben	norsunluuta
			valrosstand	mursunluuta

1 myndhlið	1 forside	1 forside	1 stämpelsida	1 leimasivu
2 efri hlið	2 bagside	2 bakside	2 översida	2 yläsivu
3 rönd	3 kant	3 kant	3 kant	3 syrjä
4 auga	4 øsken	4 øye, auge ^m	4 ögla	4 silmukka
5 kambur	5 kam	5 handtak	5 kam	5 kädensija
6 skaft	6 skaft	6 skaft	6 skaft	6 kädensija
7 gat	7 ophængnings- hul	7 opphengshull, -hol ^m	7 upphængnings- hål	7 ripustusreikä
8 hjarir	8 hængsel	8 hengsel	8 gångjärn	8 sarana
9 innsigli- flötur	9 seglflade	9 stampflate	9 stämpelyta	9 leimapinta
10 randletur	10 omskrift	10 omskrift	10 omskrift	10 kehäkirjoitus
11 mynd	11 motiv	11 billedflate	11 motiv	11 kuva-aihe

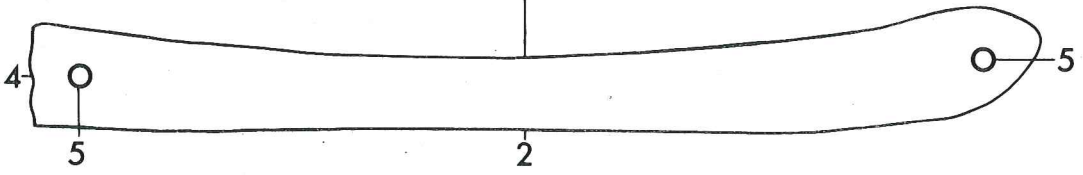
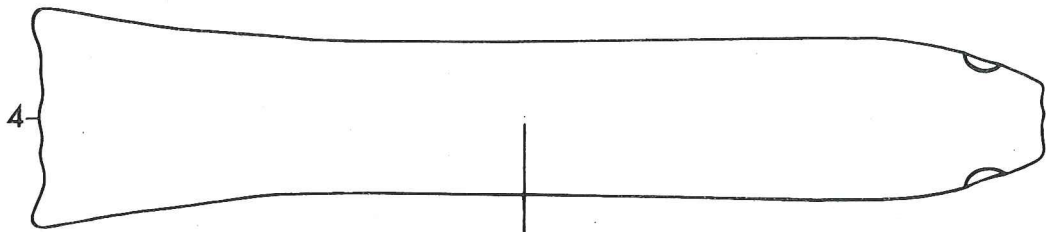
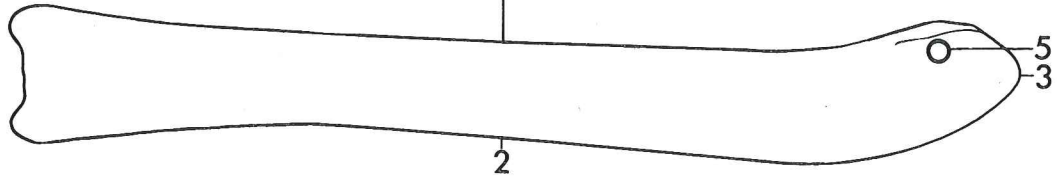
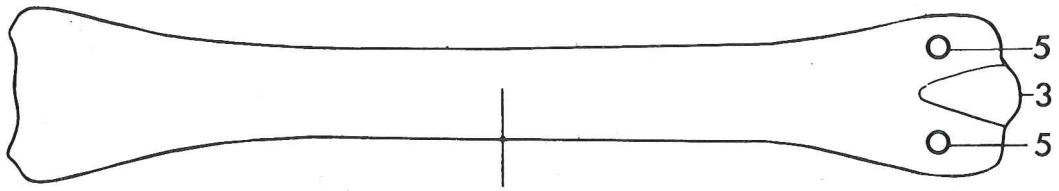
LITTERATUR

BERG, G. 1943. Islägggar och skridskor. (Fataburen 1943.) Stockholm.

VILPPULA, H. 1941. Luuluistimista. (Suomen Museo 1940). Helsinki.

Íslenska	Dansk	Norsk	Svenska	Suomi
ÍSLEGGUR	BENSKØJTE	ISLEGG	ISLÄGG	LUULUISTIN
bein	ben	bein	ben	luuta

1 efri hlið	1 overside	1 overside	1 översida	1 yläpinta
2 neðri hlið	2 underside	2 underside	3 undersida	2 liukupinta
3 framendi	3 forende	3 forende	3 framända	3 kärki
4 afturendi	4 bagende	4 bakende	4 bakända	4 kanta
5 ólarget	5 remhul	5 reimhull, -hol ⁿ	5 remhål	5 hihnanreikä

LITTERATUR

BENCARD, M. 1973. Problematisk pølsepind. (Skalk 1973:1). Århus.

WEBER, B. 1981. Heita, feita pylsa! (Viking 44. 1980). Oslo.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

SNEIS

PØLSEPIND

PØLSEPINNE

KORVPINNE

MAKKARATIKKU

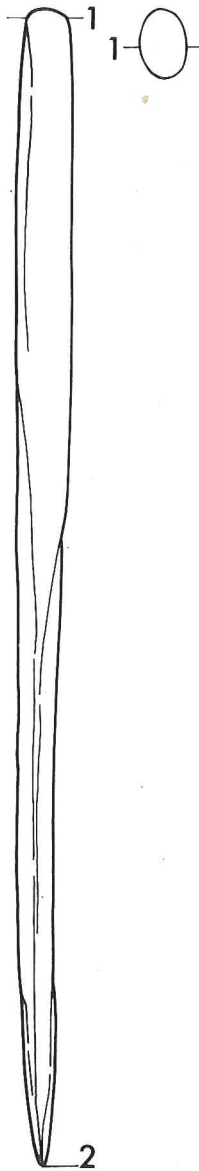
tré

træ

tre

trä

puuta

LITTERATUR

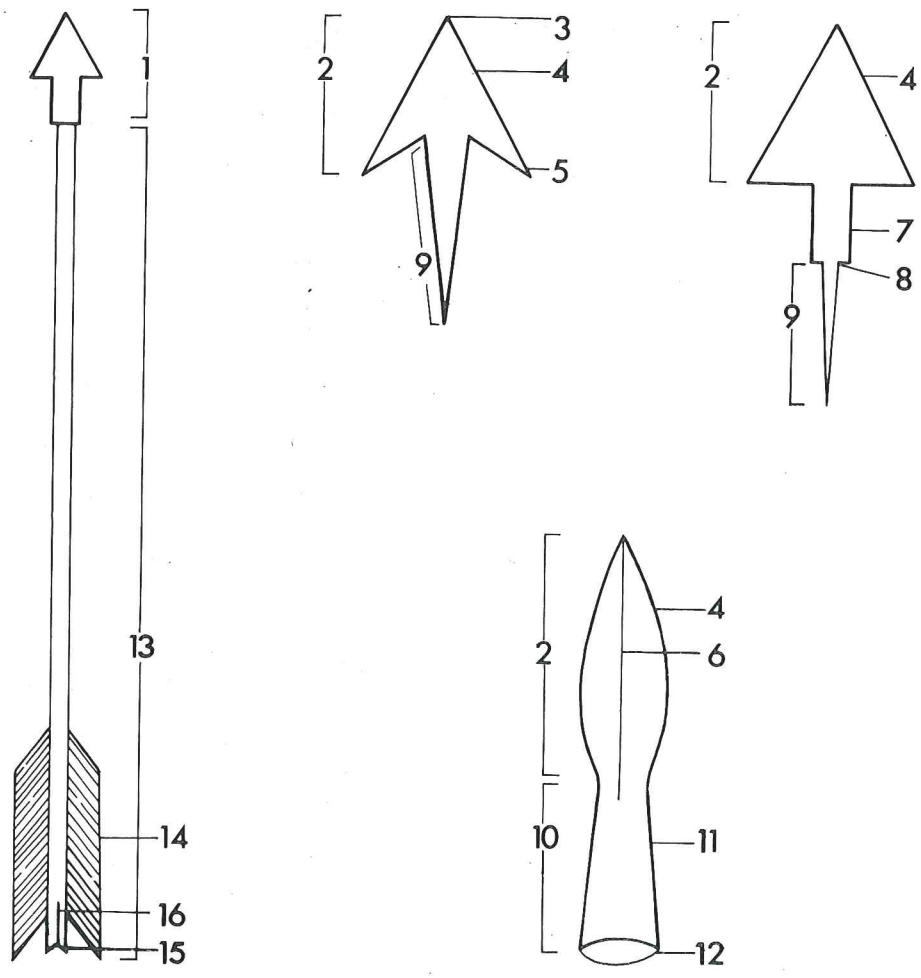
THORDEMAN, B. 1939-40. Armour from the battle of Visby 1361. Uppsala.

Íslenska Dansk Norsk Svenska Suomi

ÖR PIL PIL PIL NUOLI

járn	jern	jern	järn	rautaa
tré	træ	tre	trä	puuta
fjöður	fjer	fjær, fjør ^H	fjäder	sulkia (plur.)
bein	ben	bein	ben	luuta
horn	horn	horn	horn	sarvea

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

1 örvaroddur	1 pilespids	1 pilspiss	1 pilspets	1 nuolenkärki
2 blað/fjöður	2 blad	2 blad	2 blad	2 lehti
3 oddur	3 od	3 odd	3 udd	3 kärki/nirkko
4 egg	4 æg	4 egg	4 egg	4 terä
5 krókur	5 modhage	5 mothake	5 hulling	5 väkä
6 kambur/hryggur	6 ryg	6 rygg	6 rygg	6 harja
7 tangaháls	7 tungehals	7 hals	7 hals	7 kaula
8 stallur	8 ansats	8 tangeavsats	8 tängeavsats	8 olka
9 tangi	9 tunge	9 tange	9 tänge	9 ruoto
10 falur	10 dølle	10 fal	10 holk	10 putki
11 háls	11 (døllens) hals	11 hals	11 hals	11 kaula
12 falop	12 munding	12 munning	12 mynning	12 (putken) suu
13 skaft	13 skaft	13 skaft	13 skaft	13 varsi
14 stýrifjöður	14 styrefjer	14 styrefjær, fjør ^H	14 styrfjäder	14 sulat (plur.)
15 afturendi	15 skaftende	15 skaftende	15 skaftände/ nock	15 tyvi
16 strenglag	16 strengehak	16 strenghakk	16 strängskåra	16 (jänne)lovi

1.10.1983

LITTERATUR

KARLSSON, W. 1948. Silverskedar. (Kulturens årsbok 1947). Lund.

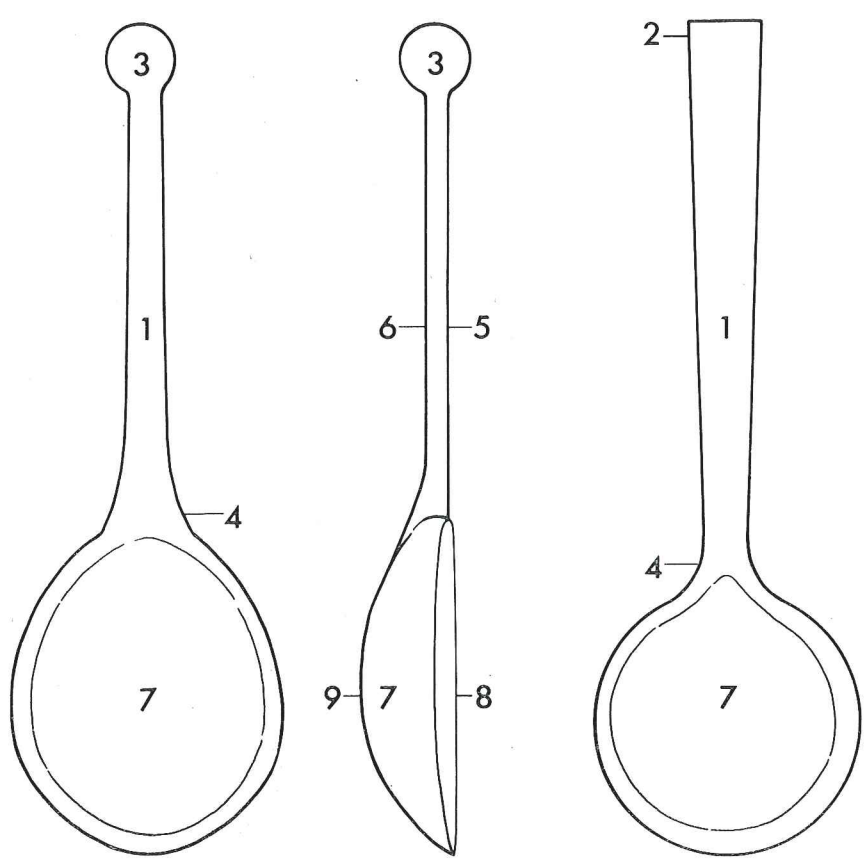
OLRIK, J. 1909. Drikkehorn og sølvtøj fra middelalder og renaissance.
København.

Íslenska Dansk Norsk Svenska Suomi

SKEIÐ/SPÓN SKE SKJE/SKJEI SKED LUSIKKA

góðmálmur	ædelmetal	edelmetall	ädelmetall	jalometallia
koparblanda	kobberlegering	kopperlegering	kopparlegering	kuparilejeerinkiä
tin	tin	tinn	tenn	tinaa
horn	horn	slirehorn	horn	sarvea
tré	træ	tre	trä	puuta
járn	jern	jern	järn	rautaa

1.10.1983 © Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

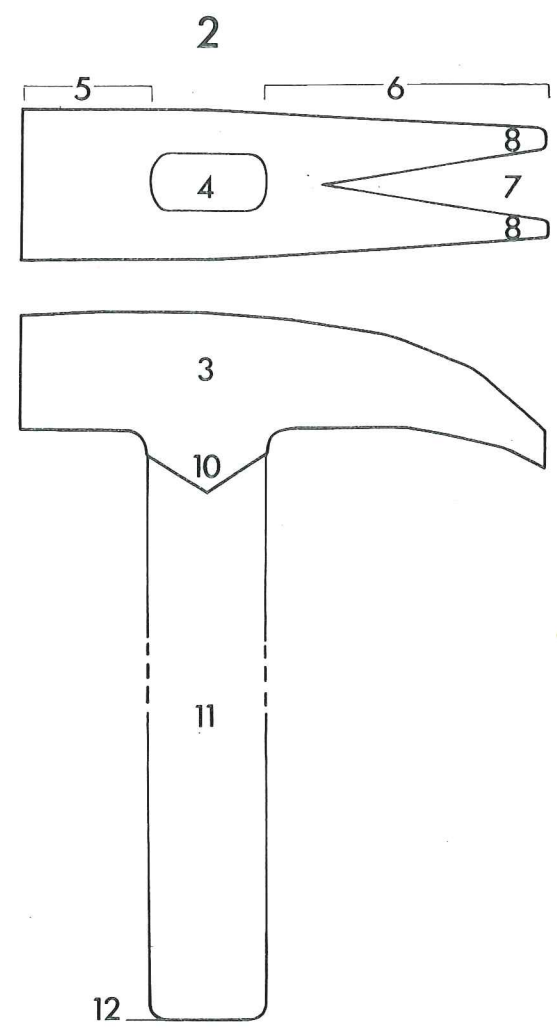
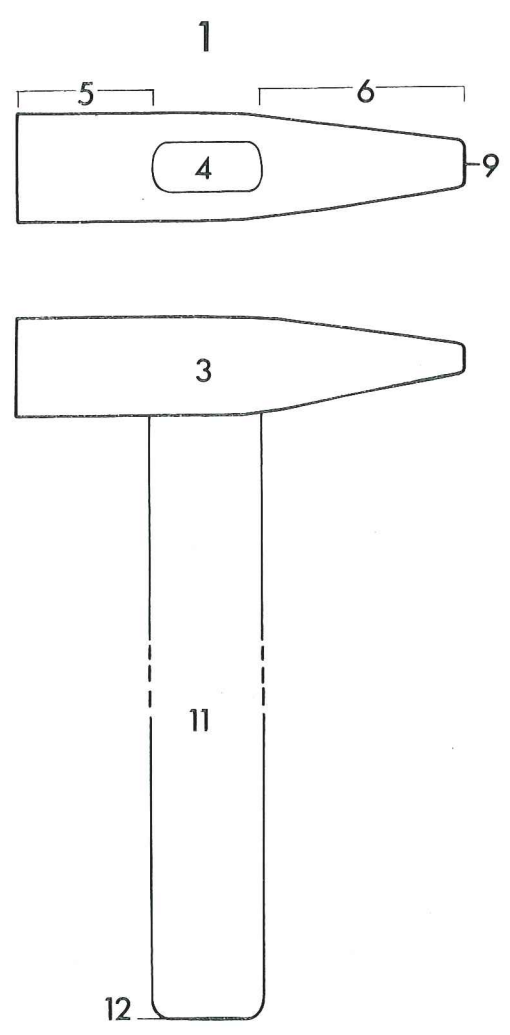
1 skaft	1 skaft/stilk	1 skaft	1 skaft	1 varsi
2 skaftendi	2 skaftende	2 avslutning	2 skaftända	2 varrenpää
3 hnúður	3 knop	3 knopp	3 knopp	3 nuppi
4 skaftrót	4 skaftrod	4 skaftrot	4 skaftrot	4 varren tyvi
5 framhlið	5 forside	5 forside	5 framsida	5 yläsivu
6 bakhlið	6 bagside	6 baksida	6 baksida	6 alasivu
7 blað	7 blad/laf	7 blad	7 blad	7 pesä
8 hvolf	8 inderside	8 innsida	8 insida	8 sisäpuoli
9 bak	9 yderside	9 utsida	9 utsida	9 ulkopuoli

Íslenska Dansk Norsk Svenska Suomi

HAMAR HAMMER HAMMER HAMMARE VASARA

járn jern jern järn rautaa
 tré træ tre trä puuta

1 hamar	1 hammer	1 pennhammer	1 penhammare	1 vasara/ puusepänvasara
2 klaufhamar	2 kløftehammer/ splithammer	2 klohammer	2 klohammare/ snickar- hammare	2 sorkkavasara/ kirvesmiehen- vasara
3 haus	3 hoved	3 hode, hovud ^h	3 huvud	3 pää/järkäle
4 auga	4 skafthul	4 skafthull, -hol ^h	4 skafthål	4 silmä
5 skalli	5 bane	5 bane	5 ban	5 hamara
6 nef	6 pen	6 penn	6 pen	6 sorkka
7 klauf	7 slids	7 kløft	7 slits	7 kita
8 álma	8 gren	8 klo, klør	8 gren	8 sakara
9 munni	9 spids	9 -	9 -	9 -
10 hlýri	10 skaftflig	10 skaftflik	10 skaftflik	10 korvake
11 skaft	11 skaft	11 skaft	11 skaft	11 varsi
12 skaftendi	12 skaftende	12 skaftende	12 skaftände	12 varren tyvi

Nordisk Ministerråd/Arbeidsgruppen

© 1.10.1983

LITTERATUR

PETERSEN, J. 1951. Vikingetidens redskaper. Oslo.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

ÍSTAÐ

STIGBØJLE

STIGBØYLE/
ISTEGst

STIGBYGEL

JALUSTIN

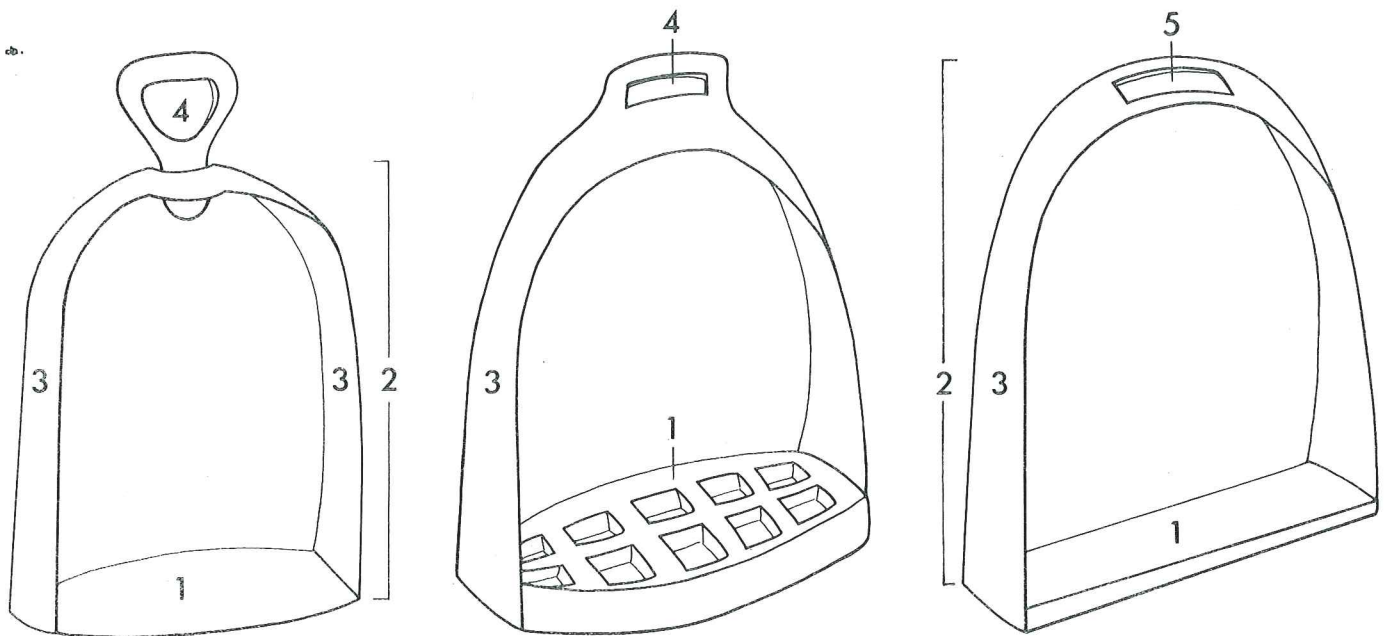
járn
góðmálmur
koparblanda
horn
tré

jern
ædelmetal
kobberlegering
tak
træ

jern
edelmetall
kopperlegering
gevir
tre

járn
ädelmetall
kopparlegering
horn
trä

rautaa
jalometallia
kuparilejeerinkiä
sarvea
puuta

- 1 stig
- 2 bogi
- 3 bogahlið
- 4 ólarlykkja
- 5 ólarauga

- 1 fodplade/tråd
- 2 bøjle
- 3 gren
- 4 stigremse
- 5 stigremshul

- 1 fotplate
- 2 bøyle
- 3 grein
- 4 reimholder
- 5 reimhull,
-holst

- 1 fotplatta
- 2 bygel
- 3 skänkel
- 4 stiglädersögla
- 5 stiglädershål

- 1 jalkalevy
- 2 kaari
- 3 kaarenpuolikas/
säari
- 4 jalustinhihnan
silmutka
- 5 jalustinhihnan
reikä

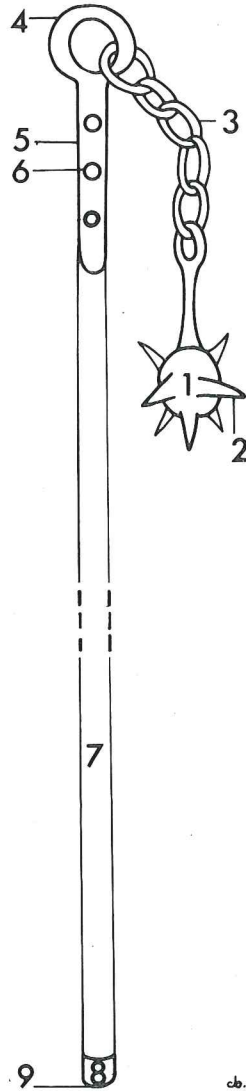
LITTERATUR

BLOMQVIST, R. 1948. Stigbyglar. (Kulturens årsbok 1948.) Lund.

ZSCHILLE, R., FORRER, R. 1896. Die Stiegbügel. Berlin.

Íslenska	Dansk	Norsk	Svenska	Suomi
ORUSTUÞÚST MED MORGUNSTÖRNU	STRIDSPLEJL MED MORGENSTJERNE	STRIDSSLAGER MED MORGENSTJERNE	STRIDSGISSEL	NIVELNUIJA/ PIIKKINUIJA
járn tré	jern træ	jern tre	járn trä	rautaa puuta

1 morgunstjarna	1 morgenstjerne	1 morgenstjerne	1 morgonstjärna	1 aamutähti
2 gaddar	2 pigge	2 pigger	2 spikar	2 piikit
3 festi	3 kæde	3 lenke	3 kedja	3 ketju
4 auga	4 øske	4 øye, auge ^m	4 ögla	4 silmukka
5 spöng	5 skinne	5 skinne	5 skena	5 kisko
6 nagli (naglagat)	6 nagle (-hul)	6 nagle (-hull, -hol ^m)	6 nit (-hål)	6 niitti (niitinreikä)
7 skaft	7 skaft	7 skaft	7 skaft	7 varsi
8 aurfalur	8 dopsko	8 doppsko	8 doppsko	8 kenkäin
9 skaftendi	9 skaftende	9 skaftende	9 skaftände	9 varren tyvi

LITTERATUR

CEDERLÖF, O. 1951. Historiens plogbillar. Stockholm

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

ORUSTUÞÚST

STRIDSPLEJL

STRIDSSLAGER

STRIDSSLAGA

NIVELNUIJA/
SOTAVARSTA

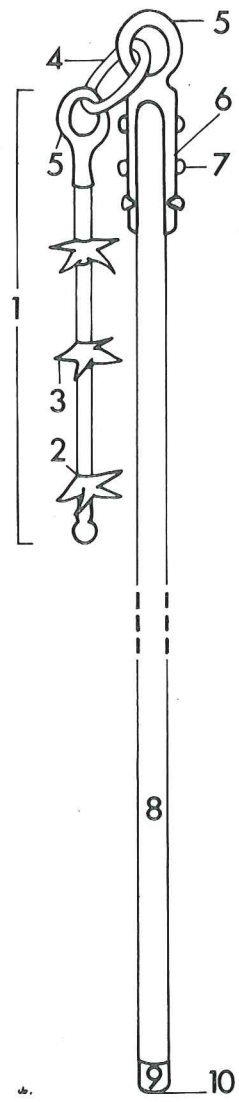
járn
tré

jern
træ

jern
tre

járn
trä

rautaa
puuta

1.10.1983 © Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

- 1 slegill
- 2 gaddaspöng
- 3 gaddar
- 4 hringur
- 5 auga
- 6 spöng
- 7 nagli/
naglagat
- 8 skaft
- 9 aurfalur
- 10 skaftendi

- 1 slagstang
- 2 beslag
- 3 pigge
- 4 ring
- 5 øsken
- 6 skinne
- 7 nagle (-hul)
- 8 skaft
- 9 dopsko
- 10 skaftende

- 1 slagstang
- 2 beslag
- 3 pigger
- 4 ring
- 5 øye, auge^H
- 6 skinne
- 7 nagle (-hull,
-hol^H)
- 8 skaft
- 9 doppsko
- 10 skaftende

- 1 slaghuvud
- 2 ringbeslag
- 3 spikar
- 4 kedja/ring
- 5 ögla
- 6 skena
- 7 nit (-hål)
- 8 skaft
- 9 doppsko
- 10 skaftände

- 1 nuija
- 2 hela
- 3 piikit
- 4 ketju/rengas
- 5 silmukka
- 6 kisko
- 7 niitti
(niitinreikä)
- 8 varsi
- 9 kenkäin
- 10 varren tyvi

LITTERATUR

CEDERLÖF, O. 1951. Historiens plogbillar. Stockholm

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

BJALLA

BJÆLDE/
KOKLOKKE

BJELLE, BJØLLE[□]
KUBJELLE,
KUBJØLLE[□]

SKÅLLA

KARJANKELLO*

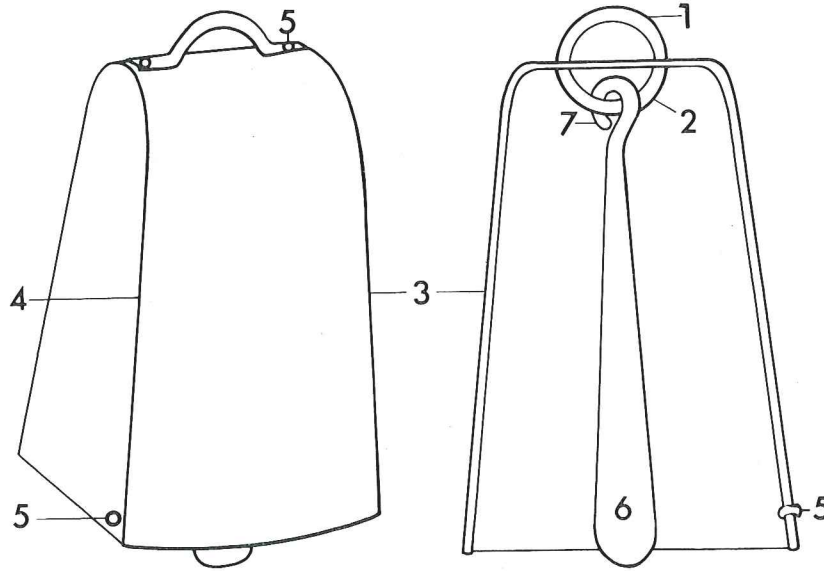
járn
koparblanda
tré

jern
kobberlegering
træ

jern
kopperlegering
tre

járn
kopparlegering
trä

rautaa
kuparilejeerinkiä
puuta

Nordisk Ministerråd/Arbejdsgruppen

*Karjankello (fäskälla) används på tal om skällans ljud.
Vanligen definieras skällorna efter respektive djur:
lehmänkello (koskälla), hevosenkello (hästskälla) etc.

1 ólarlykkja

1 remøsken

1 reimøyе,
-auge[□]

1 remögla

1 hihnasilmukka

2 kólflykkja

2 knebeløsken

2 kolvøyе,
-auge[□]

2 kläppögla

2 kielisilmukka

3 kluikka

3 kappe

3 kappe

3 mantel

3 vaippa

4 kveiking

4 loddesøm

4 loddekant

4 lödsöm

4 juotossauma

5 hnoð

5 nitte

5 nagle

5 nit

5 niitti

6 kólfur

6 knebel

6 kolv

6 kläpp

6 kieli

7 krókur

7 krog

7 krok

7 krok

7 koukku

1.10.1983

LITTERATUR

LITHBERG, N. 1915. Koskällan. (Fataburen 1914.) Stockholm.

NILSSON, H. 1942. Skällor. (Kulturens årsbok 1941). Lund

SARVAS, P. 1975. Suomen vanhin lehmänkello. (Suomen Museo 1975). Helsinki.

SVENSSON, S. 1969. Från trä till järn, smeden som nyhetsförmedlare.
(Kulturens årsbok 1969). Lund.

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

FLÍSATÖNG

PINCET

PINSETT

PINCETT

ATULAT/PINSETIT

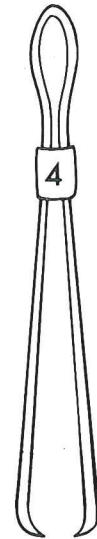
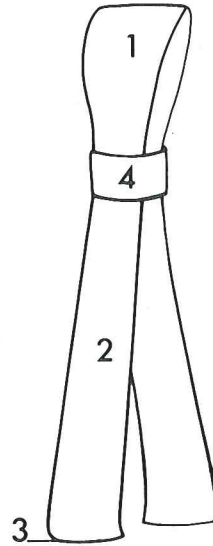
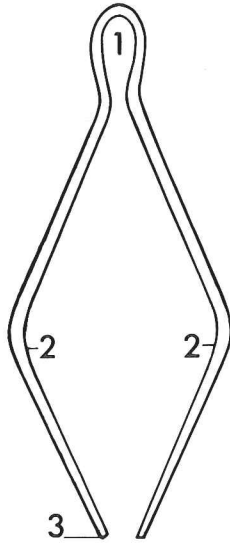
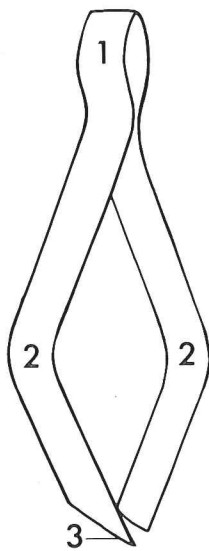
koparblanda

kobberlegering

kopperlegering

kopparlegering

kuparilejeerinkiä

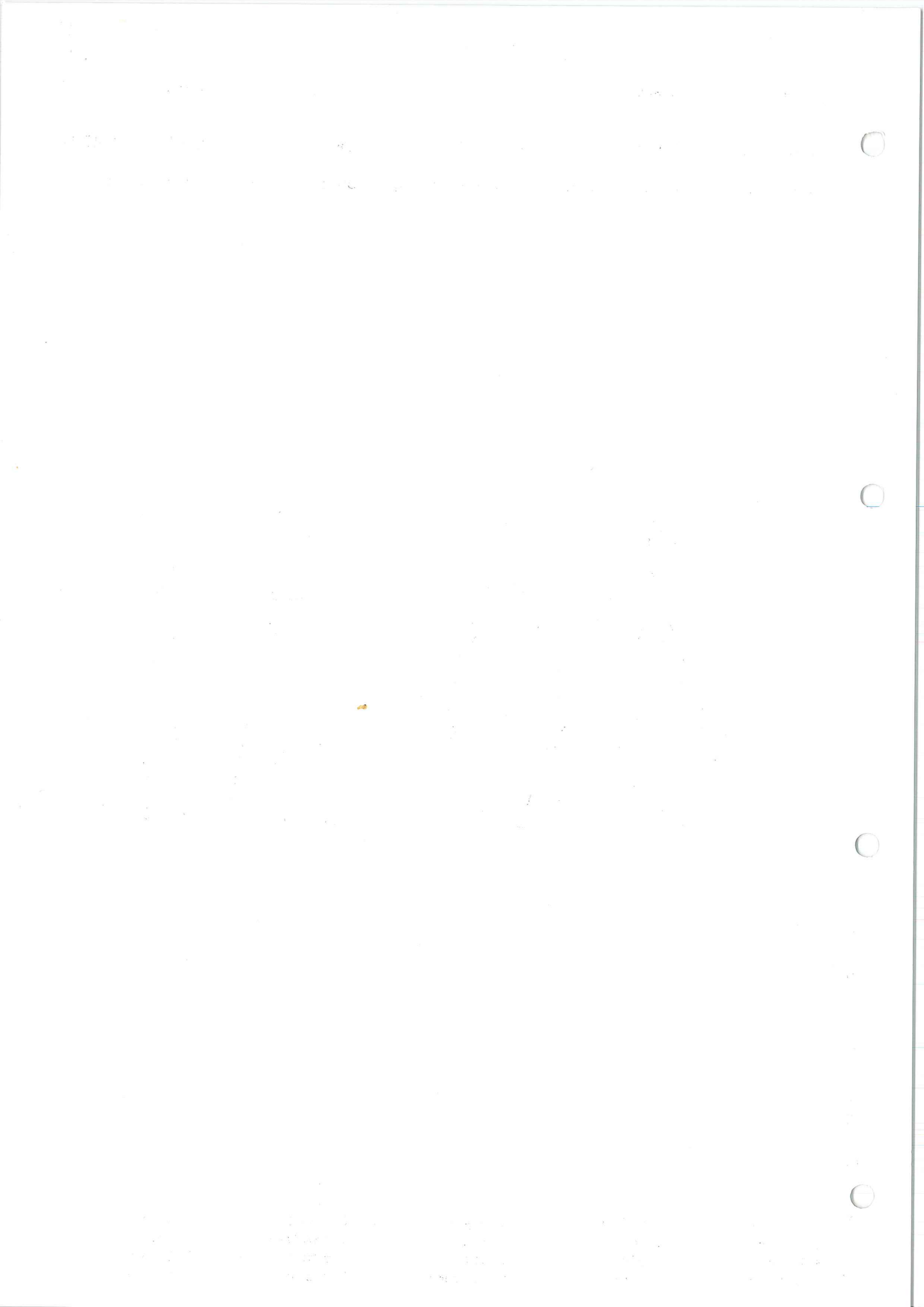
1 lykkja
2 armur
3 kjaftur
4 hólkur

1 bøjle
2 ben
3 bid
4 klemme

1 bøyle
2 arm
3 bitt
4 klemme

1 bygel
2 skänkel
3 bett
4 klämna

1 kaari
2 sääri
3 leuka
4 pinne

Íslenska

Dansk

Norsk

Svenska

Suomi

LÖM

GANGJERN

GANGJERN

GÅNGJÄRN

SARANARAUTA

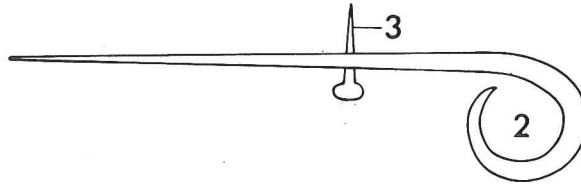
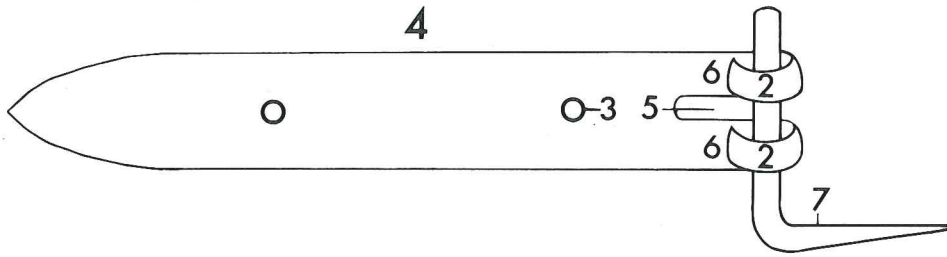
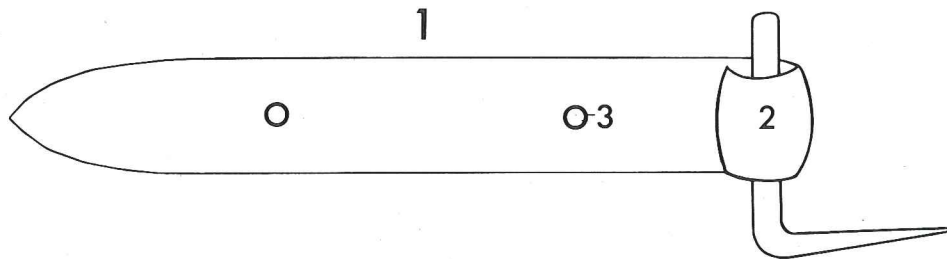
járn

jern

jern

järn

rautaa

© Nordisk Ministerråd/Arbeidsgruppen

1.10.198

1 löm	1 beslag	1 beslag	1 beslag	1 kisko
2 auga	2 øsken	2 øye, auge ^m	2 ögla	2 silmus
3 nagli (naglagat)	3 søm (-hul)	3 nagle (-hull, -hol ^m)	3 spik (-hål)	3 naula (naulanreikä)
4 löm með klauf	4 opslidset beslag	4 beslag med splitt	4 beslag med slits	4 kisko
5 klauf	5 slids	5 splitt	5 slits	5 halkio
6 álma	6 gren	6 grein	6 gren	6 haara (t)
7 tangi	7 stabel	7 stabel	7 stapel	7 saranatappi